

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PAGRINDINIO UGDYMO LIETUVIŲ GESTŲ KALBOS (LGK) BENDROSIOS PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS (PROJEKTAS)

Turinys

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos.....	2
2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus	13
3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė	20
4. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų	34
5. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.....	37
6. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos LGK BP įgyvendinti	60
7. Literatūros ir šaltinių sąrašas	64
8. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai	70

Įgyvendinimo rekomendacijas (projektą) parengė:
Daiva Binkienė, Vaida Ivanauskienė, Eglė Neringa Marcinkevičienė.
Kontaktai: daiva.binkiene@nsa.smm.lt; vaida.ivanauskiene1@gmail.com; eglemarcinke@gmail.com.

Iliustracijos šaltinis: <http://deafculture.blogspot.com/2015>

1. Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos

Šioje dalyje aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą BP.

Mokant(is) naujo turinio reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į individualius vaiko poreikius, gebėjimus ir galimybes; kilus mokymosi sunkumams, laiku suteikti reikiamą pagalbą. Naujo ugdymo turinio mokymas ir mokymasis turėtų remtis humanizmo ir konstruktyvizmo idėjomis, kurios pabrėžia, kad naują turinį reikėtų pritaikyti mokiniui, jo turimai patirčiai: sudominti, skatinti aktyviai veikti, spręsti problemas, dalintis savo žinojimu, sieti naujas žinias su jau turimomis, anksčiau įgytomis. Todėl svarbu, kad ugdymosi procese būtų užtikrinta įvairių mokymo priemonių, būdų ir metodų dermė, skirtingų mokymosi aplinkų įvairovė, nes natūraliai vaiko asmenybės raidai būtinos įgytos pozityvios mokymosi patirtys.

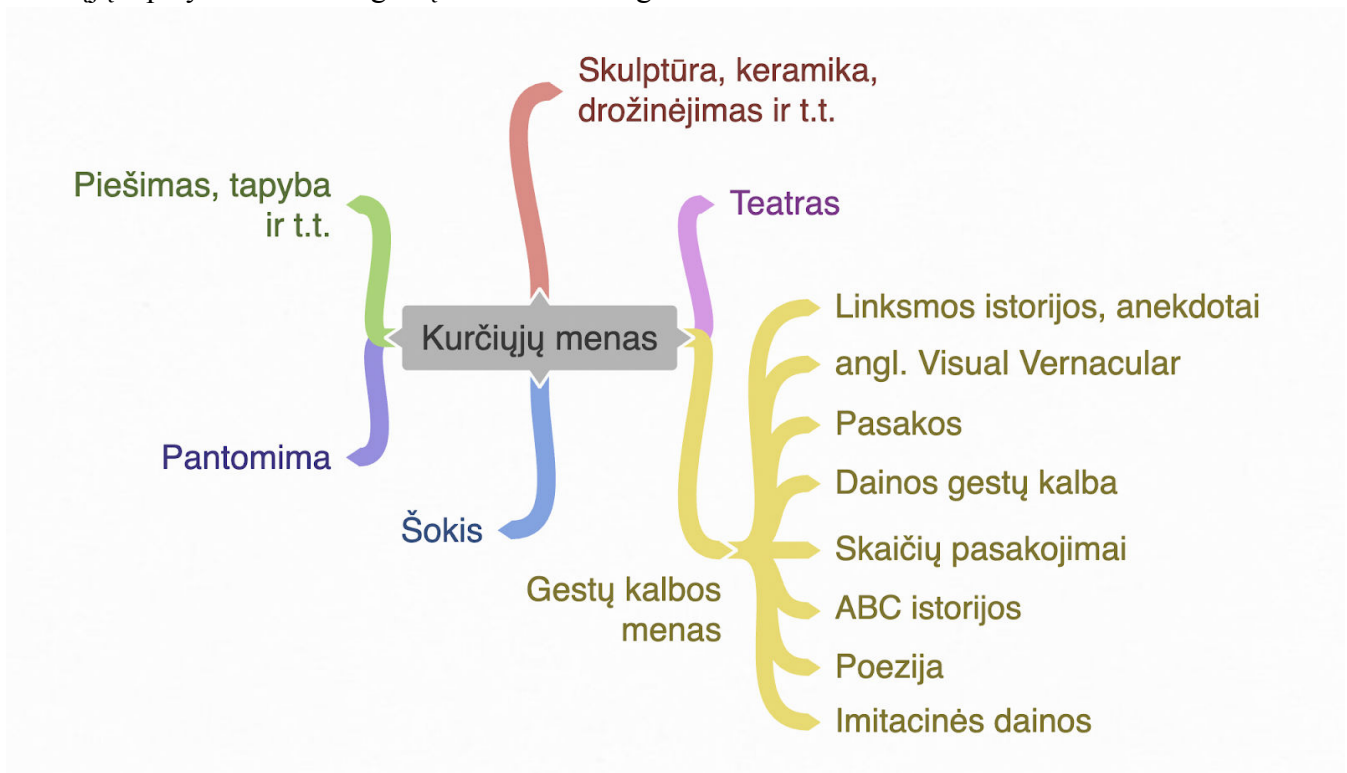

<https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/06/DEMESYS-KIEKVIENO-MOKINIO-MOKYMUISI-IR-PAZANGAI.pdf>

25.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Gestų kalbos poezija

Kurčiųjų tapatybės atrama – gestų kalba kuriama grožinė literatūra

Kas yra gestų kalbos poezija?

Gestų kalbos poezija yra energinga trimatė išraiškos forma, kai kūno judesiai perteikia prasmę. Gestų kalbos poezijoje nėra popieriaus ar teksto. Ritmas išreiškiamas rankų forma ir judesiais.

Siejant su žodine, rašytine poezija, rankų formos panašumas gali būti naudojama kaip aliteracija (tikslingas tų pačių arba panašiai skambančių priebalsių kartojimas eilutėse, posmuose), o pasikartojantys tokie patys rankų formos gestai yra naudojami kaip ritmas.

Gestų kalbos poezija kuriama remiantis panašiu principu, koku yra kuriama kinematografija. Dėl tos priežasties gestų kalbos poezija remiasi vaizdu ir judesio technika: stambus planas, platus kadras, vaizdiniai, išsiskaidantys į kitus vaizdinius ir tų vaizdinių iškarpymas iš pradžios ir pabaigos, atskleidžiant skirtingus tos pačios scenos požiūrio taškus.

Verčiant gestų kalbos poeziją į rašytinį tekstą ar žodinę kalbą tekstas yra kūnas, todėl reikėtų rasti sprendimą, kaip pateikti tekstą, kad jis atitiktų poezijoje išreikštą mintį.<...>

Gestų kalbos poezijos tekstas egzistuoja gyvai atliekant gestų kalbos poeziją arba žiūrint gestų kalbos poezijos įrašą, bet tik ne popieriuje. Ritmikos scenos remiasi vizualiniais elementais. Pavyzdžiui: veido išraiška, judesys, gesto rodymo vieta, rankų formos. Dėl šių priežasčių rašytinis ar žodinis gestų kalbos poezijos vertimas gali būti tik apytikslis išreiškimas to, kas buvo pasakyta.

Apibendrinkime. Gestų kalbos poezija yra meninė gestų kalbos forma. Tai yra poezija, kuriama gestų kalba. Tai originalas – ne vertimas iš žodinės ar rašytinės kalbos į gestų kalbą. Jeigu neturite galimybės pamatyti gyvai atliekamos gestų kalbos poezijos, galite rasti video įrašų internetinėje erdvėje ir pasirinkti jums labiausiai patinkantį gestų kalbos atlikėją.

Informacijos šaltinis: <https://www.lgki.lt/klausimai/kas-yra-gestu-kalbos-poezija/>

„Gestų kalbos poezija – tai užkoduota paslaptis“

„Yra tūkstantis būdų tą pačią istoriją papasakoti poetiškai ir vis kitaip, pasitelkiant skirtingas stilistines priemones, pasirenkant vis kitą poezijos žanrą (jie taip pat egzistuoja gestų kalboje), įprastas gestų reikšmės išplečiant ar keičiant, galimai iki begalybės.“

Gestų kalbos poezijos išversti neįmanoma?

„Pasitelkiu B proformą ir visą eilėraščių konstruoju vien iš šios plaštakos formos gestų. Tačiau tai nėra savitikslių užgaida, tai – visavertis eilėraštis, kuriame ir polėkis, mintis, sklidina aliuzijų, asociacijų. Tačiau kas, sakykite, iš viso šito liks, kai bandysite versti? – intriguoja A. Bražinskas. – Kaip lietuvių kalba būtų galima perteikti B proformos grožį, žaismę ir atskleisti jos naudojimo tikslą kūrybinėmis priemonėmis?..“

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_kovas.pdf

„Gestų kalbos poezija – tai gestais, kūno judesiais bei mimika perteikiami skirtingos formos, struktūros bei turinio meniniai pasakojimai. Joje rimas, ritmas reiškiamas kitomis priemonėmis nei bet kurioje žodinėje kalboje. Gestai neturi galūnių, tačiau pasitelkus simetriškumo raišką, kartojimą, kuriasi rimas, pasitelkus judesio tipus – ritmas. Neologizmai, kurių poezijos kūriniuose yra gausu, kuria dviprasmybes. O tuo juk dažnai ir pasižymi meniniai kūriniai. Nerankiniai elementai perteikia intonaciją ir įvairius kalbinius niuansus. Nuostabu tai, kad poezijos kūriniuose kurtieji užkoduoja ne tik paprastas istorijas, kaip medžioklės vaizdą, gamtos gyvenimą – tokiais atvejais pati raiška yra svarbesnė nei turinys, bet paslepia ir kultūrinius išgyvenimus, bendras patirtis. Pavyzdžiui, apipynus metaforomis, kūrinys pateikiama opi bendruomenės problema, skausminga baimė – vis dažniau gimus kurčiam vaikui pasirenkamas kochlearinis implantas ir taip atsiranda grėsmė išnykti gestų kalbai.“ (A. Teresė)

<http://ateitieszurnalas.lt/straipsniai/gestu-kalbos-tyreja-anzelika-terese-susipazinimas-su-gestu-kalba-ir-kurciuju-kultura-atveria-platesni-pasauli/>

„O gestų kalbos menas labai vizualus. Gestų poezijoje nėra rimo, ji susideda iš ritmo, išraiškų, plastikos. Istorija kuriama gestų ir kūno judesio ritmais. Paprastas pasakojimas gestų kalba nuo gestų poezijos skiriasi tuo, kad pastaroji suteikia galimybę interpretuoti. Daug metaforų ir perkeltinių reikšmių.“ (A. Teresė)

<https://www.moteris.lt/lt/laisvalaikis/g-43399-kurciuju-teatro-verteja-kurtumas-yra-kultura-ne-negalia>

„Rimas ir ritmas gestų kalbos poezijoje kuriami poeto pasirinktų plaštakos formų sąmoningais kartojimais ir judesio pobūdžiu. Meninių raiškos priemonių yra daug, viena iš jų yra kartojimai, t. y. plaštakos formos, judesio arba erdvės kartojimas, pavyzdžiui, iš pradžių gestas rodomas kairėje, tada dešinėje, tada vėl kairėje, vėl dešinėje, viršuje. Taip pat gali būti ir tam tikras judesys, pavyzdžiui, visame kūrinys nuolat kartojamas ėjimo procesas. Svarbūs yra ir judėjimo tipai, pavyzdžiui, tam tikros pauzės – staigios, greitos, lėtos, sulėtintos arba pagreitinamos, pagreitinamas tempas ir kt. Poezijos kūriniuose gausu neologizmų, pasitelkę juos <...> kurtieji poetai kuria perkeltines reikšmes, metaforas, dviprasmybes. Taip atsiranda erdvė kūrinių interpretuoti skirtingai, o tai – būtinas meninio kūrinio bruožas.

Gestų kalbos poezijos kūrinių perteikiamos labai įvairios istorijos, skirtinga asmeninė ar bendruomeninė patirtis, baimės nuoskaudos, opūs visuomeniniai klausimai, išgyvenimai, norai ir viltys, kad ateitis bus šviesi, kad kiekvienas išsiskiriantis bus priimtas. Kurtieji gestų kalbos poezijos kūrinių neretai atskleidžia meilę gestų kalbai, savo kultūrai, kviečia ją grožėtis ir puoselėti.“ (A. Teresė)

<https://issuu.com/citadelevuflf/docs/citadele-nr-16>

„Poezijos kūriniai yra nuostabi kurčiųjų saviraiškos forma, įrankis atskleisti išgyvenimus, patirtis, požiūrį, aktualijas...“ (A. Teresė)

<http://pilnas3.kaunas.lt/gestu-poezijos-verteja-anzelika-terese-sis-festivalis-atvers-ne-tik-nematytus-kalbos-tolius-bet-ir-sugriau-mitus/>

„Ar teatras ir poezija kurčiųjų pasaulyje taip pat susiję?

Teatras gali būti toks įvairus!.. Nekuriame tokių spektaklių, kaip gal jau yra įpratę spektaklį suprasti girdintieji. Pamokų metu pasitelkiame improvizacijas, teatrinius etiudus – taip kuriame įvairius charakterius, gludiname įvairius gebėjimus. Tai įrankis mums priartėti prie saviraiškos, prie atsipalaidavimo, prie kūrybos džiaugsmo, prie tikrojo savęs atradimo džiaugsmo. O tada jau neriame į pačią poezijos ir dainų gestų kalbą kūrimą. Filmuojame poezijos kūrinius, filmuojame ir dainos atlikimą, sukuriame vaizdo klipus. Analizuodami turimą rezultatą dažnai matau, kad visos šios sritys – labai arti viena kitos. Gestų kalbos poezijoje, vizualinio vernakulo atvejuose – tai dar viena gestų kalbos meno rūšis, kurios taip pat bus gausu festivalyje, yra daug kinematografiškumo, daug vaidybos. Taigi, tamprus ryšys–akivaizdus.“(A. Teresė)

<http://pilnas3.kaunas.lt/gestu-poezijos-verteja-anzelika-terese-sis-festivalis-atvers-ne-tik-nematytus-kalbos-tolius-bet-ir-sugriau-mitus/>

„Kurtieji taip pat dažnai poezijos kūriniuose analizuoja tokias visuotines temas, kaip meilė, taika, gyvybė ir jos kaina, jos laikinumas. Poezijos kūriniais perteikia ir savo asmenines pažiūras, skaudžias patirtis, kreipiasi į žiūrovus, įkvėpdami tolerancijos, priėmimo. Tai ir seksualinių mažumų, paliktų, vienišų, nesuprastų vaikų temos. Gestų kalbos meno kūriniais kurtieji narplioja ir tokias sudėtingas temas kaip priklausomybės (pavyzdžiui, nuo tam tikro nepadaraus gyvenimo būdo), pasekmių už savo padarytus veiksmus nepriėmimas. Amžinas temas – tėvystę, laisvę. Gausu ir tokių temų, kurių tikrai vargu ar pasitaikys girdinčių (ne tik lietuvių) poezijoje: gestų kalbos reikšmė, svarba kurčiajam. Tai – jo identiteto šerdis, kuri vienaip ar kitaip dažnai analizuojama kurčiųjų poetų. Poezijos kūriniuose metaforiškai parodomi ir kurčiųjų bendruomenės baimės – vienas jų, klaidingai pozityvus požiūris į vis dažnesnį kochlearinio implanto pasirinkimą ir gestų kalbos atsisakymą.“ (A. Teresė)

<http://pilnas3.kaunas.lt/gestu-poezijos-verteja-anzelika-terese-sis-festivalis-atvers-ne-tik-nematytus-kalbos-tolius-bet-ir-sugriau-mitus/>

Pagrindinės gestų kalbos poezijos taisyklės (pagal Debbie Z. Rennie (JAV)):

1. Leksika (lexicon)
2. Vaizdavimas (depiction)
3. Rankos formos (handshape)
4. Perėjimas (transition)
5. Greičio kontrolė (speed control)
6. Dydžio kontrolė (size control)
7. Choreografija (choreography)
8. Paslėpta žinutė (hidden message)
9. Gestų kalbos analizavimas (analysing Sign language)

Informacijos šaltinis: Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos lietuvių gestų kalbos vyresniojo mokytojo V. Gluško pateikta medžiaga

2012 m. Lietuvoje buvo surengtas pirmasis lietuvių gestų kalbos poezijos festivalis.

Gestų kalbos poezijos pavyzdžių galima pamatyti čia:

<https://www.youtube.com/watch?v=fsuDGLdfgmg>

[Poezijos festivalio akimirkos 2019](#)

https://www.youtube.com/watch?v=N_7gvMQiBPU

Galimų veiklų pavyzdžiai

7–8 klasės

Pamokos tema: ABC istorija

Tikslas – sukurti ABC pasakojimą/istoriją LGK.

Pasiekimai

Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkamus būdus bei priemones, kad padėtų adresatui ją suvokti. (A7.3.)

Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę. (B1.3.)

Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti. (B5.3.)

Aktyviai domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Kurčiųjų kultūros kūrėjo gebėjimus pritaiko praktiškai. Analizuoja, aptaria medių daromą įtaką. Nurodo, kaip etiškai, atsakingai ir legaliai vartoti intelektualius kultūros produktus. (C1.3.)

26.1. Kalbos vartojimas

26.1.8. Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmių priežasčių, numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.

26.2. Kalbos pažinimas

26.2.10. Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (dakilemomis). Tarptautinė PA.

26.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

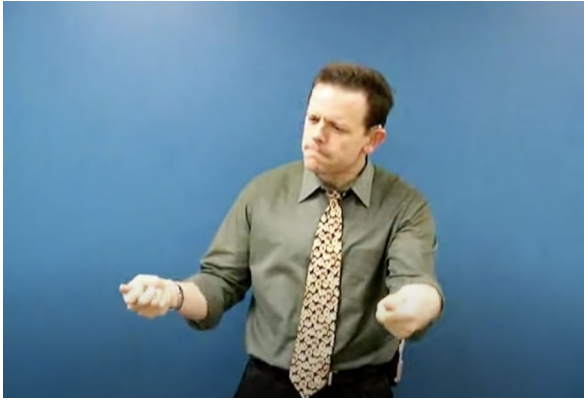
26.3.2. Literatūriniai bandymai. Kuriami įvairūs tekstai (realistiniai, fantastiniai, humoristiniai), atkreipiant dėmesį į kalbos ekspresyvumą įvairiose veiksmo situacijose. Komizmo raiškos būdai. Vaizduojamos komiškos situacijos.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės: interaktyvi lenta, pirštų abėcėlė, vaizdo kamera.

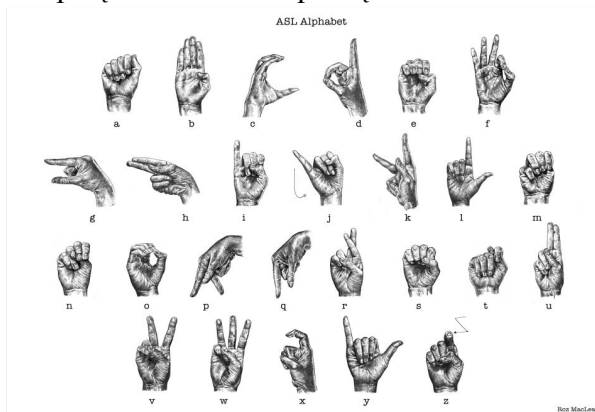
Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Stebimas vaizdo įrašas: ABC istorija „Šachmatai“ ASL.

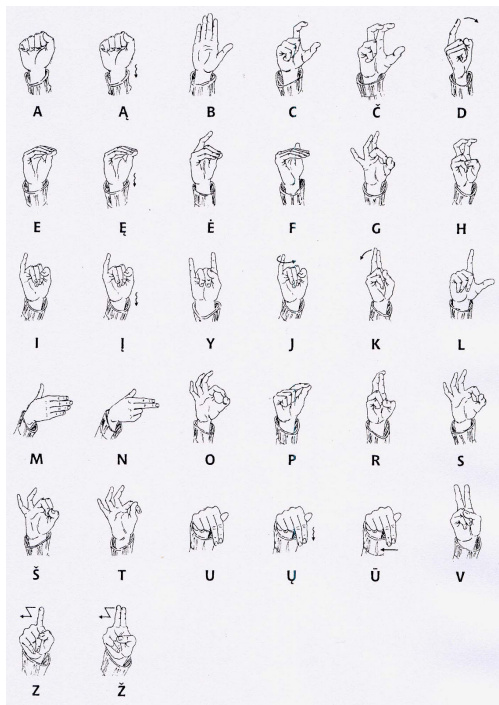
<https://www.youtube.com/watch?v=-Iv8a299bQE>

- Susipažįstama su ASL pirštų abėcėle.

<https://rozmaclean.com/2017/01/02/why-asl-the-connection-to-deafblindness-and-disability/>

- Aptariama stebėta ABC istorija, mokiniai trumpai papasakoja apie tai, ką rodo aktorius.
- 1 užduotis: mokiniai susėdę ratu eksperimentuoja su plaštakos formomis ir pagal lietuvišką abėcėlę eilės tvarka nuo A iki Ž sukuria gestus istorijai apie šachmatus. Turi būti veiksmo seka. Pirmoji raidė – A. Su šia plaštakos forma rodomi gestai PADĖTI-krepšį, ATIDARYTI-krepšį (x2) ir kt. Antroji raidė – B. Su šia plaštakos forma rodomi gestai ĮKIŠTI-RANKĄ (x2) į krepšį, PAIMTI-šachmatų lentą (x2) ir t.t. Trečioji raidė - C. Su šia plaštakos forma rodomi gestai UŽSIDĖTI-AKINIUS (x2) ir kt. Taip kiekvienas mokinyss paeiliui sukuria po vieną gestą visą pasakojimą. (2 taškai)

<http://gestai.ndt.lt/pirstu-abecele>

- 2 užduotis: mokiniai nusifilmuoja savo sugalvotą ABC istoriją apie mėgstamą užsiėmimą. (32 taškai)
- Refleksija: kas buvo sunku, lengva, ką kitą kartą padarytų kitaip.

Vertinimo kriterijai

Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–7 taškai	8–16 taškų	17–25 taškai	26–34 taškai
Perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti. (A7.1.)	Tiksliai perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti. (A7.2.)	Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Padedamas renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti. (A7.3.)	Tiksliai ir aiškiai perduoda informaciją. Renkami tinkami būdai bei priemonės, kad padėtų adresatui ją suvokti. (A7.4.)
Padedamas vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir supranta pirštų abėcėlę. (B1.1.)	Vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir supranta pirštų abėcėlę. (B1.2.)	Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę. (B1.3.)	Vartoja taisyklingos formos naujus gestus (terminus) kartu atlikdamas atitinkamus lūpų judesius, normaliu tempu aiškiai vartoja gestus. (B1.4.)
Padedamas vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus.	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus;	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus;

elementus. (B5.1.)	(B5.2.)	naudoja erdvę įvairiems sintaksiniamis santykiams reikšti. (B5.3.)	naudoja erdvę įvairiems sintaksiniamis santykiams reikšti. Palygina su lietuvių kalbos sintakse. (B5.4.)
Padedamas domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. (C1.1.)	Domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. (C1.2.)	Aktyviai domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Dalyvauja bendruomenės renginiuose. (C1.3.)	Aktyviai domisi kurčiųjų istorija ir kultūra. Dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina aktualijas, siūlo naujas veiklos sritis. (C1.4.)

9-10 klasės

Pamokos tema: Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba

Tikslas – aptarti kurčiųjų bendruomenei aktualius Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos straipsnius, jų sąsajas su lietuvių gestų kalba; paskatinti drąsiau reikšti savo nuomonę; ugdyti gebėjimą surasti informaciją įvairiuose šaltiniuose.

Pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, prieštariauja, vertina, apibendrina. (A1.3.)

Tiksliai, aiškiai ir įtaigiai perduoda informaciją. Savarankiškai renka tinkamus informacijos perteikimo būdus bei priemones. (A7.3.)

Nuosekliai, dalykiškai paaiškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka). (A9.3.)

Orientuojasi savojoje kultūroje, yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina aktualijas, siūlo naujas veiklos sritis. Kritiškai vertina medijų kultūrą. Atsakingai ir legaliai vartoja intelektualius kultūros produktus. (C1.3.)

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, pilietiškumo pagrindai.

Priemonės: interaktyvi lenta, DVD, knygelė.

Pilietiškumo pagrindų BP projektas	LGK BP projektas
Savęs ir visuomenės pažinimas ir tyrinėjimas (A)	27.1. Kalbos vartojimas
19.3. Žmogaus teisės. 19.3.1. Apibūdina žmonių santykius reguliuojančių taisyklių svarbą, tyrinėja žmogaus teisių ir pareigų raidą.	27.1.1. Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės.

19.3.2. Diskutuoja apie formalias ir pageidautinas atsakingo piliečio, mokinio teises ir pareigas.

19.3.3. Nagrinėja pasirinktų tarptautinių, nacionalinių ir vietos institucijų žmogaus ir vaiko teises reglamentuojančių dokumentų turinį.

Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams.

27.1.2. Diskutuojama įvairiomis temomis (pvz., gestų kalbos specifika įvairiose šalyse, jaunimo lietuvių gestų kalbos ypatumai, ar LGK mokėjimas man asmeniškai vertingas, ir pan.). Išsakomos nuomonės, požiūriai, argumentuojama. Samprotaujamojo teksto struktūra.

27.2. Kalbos pažinimas

19.5. Lietuvos kultūrinė ir socialinė įvairovė.

19.5.2. Nagrinėja neįgaliųjų bendruomenės gyvenimą, jų teises ir integracinius procesus visuomenėje.

27.2.11. Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba.

<https://www.emokykla.lt/upload/EMOKYKLA/BP/2022-03-10/derinami/PILIETIS%CC%8CKUMO%20BP%20v.7.2.%20.pdf>

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Pristatoma Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija (http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/seni_failai/Neigaliuju_tesiu_konvencija.pdf) .

- Diskutuojama, kas, mokinių manymu, yra teisės ir laisvės, ar jos skiriasi ir kuo; kaip galėtų būti klasifikuojamos.
- Pristatomi ir aptariami pagrindiniai mokiniams aktualūs Neįgaliųjų teisių Konvencijos straipsniai (knygelė, skaidrė arba DVD). Mokiniai skatinami kartu padiskutuoti, kokios teisės iš aptariamų Neįgaliųjų teisių Konvencijos straipsnių yra prigimtines, o kurios labiau ekonominės, socialinės ir kultūrinės.

Teisės			
Prigimtinių	Ekonominių	Socialinių	Kultūrinių
Teisė į laisvę.	Teisė į darbą. ...	Teisė į sveikatos priežiūrą. ...	Teisė į švietimą. ...

- 1 uždutis. Suskirstyti mokinius į 3 grupes, kurių kiekviena renka informaciją iš knygelės Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija apie tam tikrą neįgaliųjų grupę. Pirmoji grupė renka informaciją apie aklių teises, antroji – apie kurčiųjų teises ir trečioji – apie judėjimo negalią turinčių žmonių teises. Grupių atstovai pristato savo surinktą informaciją apie neįgaliųjų teises. (16 taškų)
- 2 uždutis. Kiekviena grupė aptaria ir pristato straipsnius apie kurčiuosius ir gestų kalbą. Pirmoji grupė – 2 ir 9 straipsnį, antroji – 21 straipsnį, trečioji – 24 ir 30 straipsnį. Argumentuoja, kodėl turėti tokias teises svarbu. (16 taškų)

Medžiaga aptarimui:

2 straipsnis

Apibrėžtys

[...]: *bendravimas* – kalbų, tekstų, Brailio rašto, taktilinio bendravimo, stambių rašmenų, prieinamų multimedijos priemonių, taip pat rašytinės medžiagos, garsinių priemonių naudojimas, paprastos kalbos vartojimas, skaityvų paslaugos, taip pat 4 patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų, priemonių ir formų naudojimas, įskaitant prieinamas informacijos ir ryšių technologijas; *kalba* – šnekamoji ir gestų kalba, taip pat kitos ne šnekamosios kalbos formos; <...>.

9 straipsnis

Prieinamumas

[...]; e) suteiktą galimybę pasinaudoti įvairių pagalbininkų ir tarpininkų paslaugomis, įskaitant gidus, skaityvus ir profesionalius gestų kalbos vertėjus, kad sudarytų sąlygas patekti į pastatus ir kitus visuomenei prieinamus objektus; <...>.

21 straipsnis

Saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti nuomonę, galimybė gauti informaciją

[...]; b) gestų kalbos, Brailio rašto, patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų, taip pat visų kitų neįgaliųjų pasirinktų prieinamų bendravimo priemonių, būdų ir formų pripažinimą ir sąlygų juos naudoti oficialių santykių metu sudarymą; <...>; e) gestų kalbos pripažinimą ir vartojimo skatinimą.

24 straipsnis

Išsilavinimas

[...]; b) sudaryti sąlygas mokytis gestų kalbos ir skatinti kurčiųjų bendruomenės kalbinį identitetą; c) užtikrinti, kad neregų, kurčių arba neregų ir kurčių asmenų, o ypač tokį neįgalumą turinčių vaikų, švietimas būtų vykdomas asmeniui tinkamiausiomis kalbomis, bendravimo būdais ir priemonėmis ir aplinkoje, kuri geriausiai skatina akademinį ir socialinį vystymąsi. 4. Kad padėtų užtikrinti šios teisės įgyvendinimą, valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi atitinkamų priemonių, kad įdarbintų mokytojus, įskaitant neįgalios mokytojus, mokančius gestų kalbą ir (arba) Brailio abėcėlę, ir apmokytų visuose švietimo lygmenyse dirbančius specialistus ir personalą. Toks mokymas turi apimti informavimą apie neįgalumą ir atitinkamų patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų,

priemonių ir formų, švietimo metodikos ir medžiagos naudojimą, siekiant suteikti paramą neįgaliesiems.

30 straipsnis

Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas

[...]. 4. Neįgalieji lygiai su kitais asmenimis turi teisę į savo konkrečius kultūrinio ir kalbinio tapatumo pripažinimą, įskaitant gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą. <...>.

- Diskutuojama, palyginama su ankstesniais laikais, ar šiuo metu visos kurčiųjų teisės pilnai įgyvendinamos, jeigu ne, kokios, išsakomi pastebėjimai, gyvenimo patirtys.

Vertinimo kriterijai

Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–5 taškai	6–14 taškų	15–23 taškai	24–32 taškai
Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales. (A1.1.)	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, vertina. (A1.2.)	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, prieštarauja, vertina, apibendrina. (A1.2.)	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę ir detales, klausia, atsako, kelia problemas, svarsto, pagrindžia, argumentuoja, išsako nuomonę, prieštarauja, vertina, apibendrina. (A1.4.)
Perduoda informaciją. Padedamas renkasi informacijos perteikimo būdus bei priemones. (A7.1.)	Tiksliai perduoda informaciją. Savarankiškai renkasi tinkamus informacijos perteikimo būdus bei priemones. (A7.2.)	Tiksliai, aiškiai ir įtaigiai perduoda informaciją. Savarankiškai renkasi tinkamus informacijos perteikimo būdus bei priemones. (A7.3.)	Tiksliai, aiškiai ir įtaigiai perduoda informaciją. Savarankiškai renkasi tinkamus informacijos perteikimo būdus, priemones bei įvairius informacijos šaltinius. (A7.4.)
Paaikškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka). (A9.1.)	Dalykiškai paaikškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka). (A9.2.)	Nuosekliai, dalykiškai paaikškina sąvokas, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka). (A9.3.)	Nuosekliai, dalykiškai paaikškina sąvokas, argumentuoja, analizuoja procesą (kodėl taip nutinka). (A9.4.)
Dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria. (C1.1.)	Dalyvauja bendruomenės renginiuose, juos aptaria, kritiškai vertina	Yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės	Yra aktyvus kurčiųjų bendruomenės narys: dalyvauja bendruomenės

aktualijas. (C1.2.)

renginiuose, juos
aptaria, kritiškai vertina
aktualijas, siūlo naujas
veiklos sritis. (C1.3.)

renginiuose, juos
aptaria, kritiškai vertina
aktualijas, siūlo naujas
veiklos sritis. Pristato
kitų šalių kurčiųjų
padėtį visuomenėje.
(C1.4.)

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus

Šioje dalyje pateikiamos rekomendacijos, kaip ugdyti sudėtingesnius gebėjimus, kurių ugdymo rezultatai netenkina, atsižvelgiant į tyrimų ir pasiekimų patikrinimų rezultatus, arba patiriama ugdymosi sunkumų, atsižvelgiama į įvairių poreikių mokinius.

5–6 klasė

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Komunikavimo veikla susijusi su bendravimu ir bendradarbiavimu. Todėl mokytojas kartu su mokiniais turėtų pasirinkti tokius mokymo būdus, kurie padėtų kiekvienam mokiniui suprasti, kad svarbu yra ne tik įgyti žinių, bet ir ugdyti tinkamus bendravimo gebėjimus. Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis. Parenkama tokia veikla, kuri skatina apmąstyti tam tikras savo bei kitų nuotaikas, elgesį.
- Mokytojas kartu su mokiniais sukuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę būtina sugalvoti tokias užduotis, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokytojas turėtų parinkti mokymosi būdus, kurie padėtų mokiniams suprasti, kaip gestų kalbos vartojimo gebėjimai gali nulemti tolesnio mokymosi sėkmę, sudaryti galimybę dalyvauti mokyklos bei kurčiųjų bendruomenės gyvenime.
- Ugdoma bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatos ir gebėjimai. Mokytojas kartu su mokiniais kuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir parenka įvairią mokymosi veiklą (darbą poromis, mažomis grupėmis, įvairaus pobūdžio pokalbius ir kt.). Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis (ir kitų dalykų) ir plėtoti socialinius gebėjimus.
- Mokinių motyvacijai ir asmeninei atsakomybei skatinti mokytojas turėtų parinkti užduočių, padedančių mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, reikėtų ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose prašoma aptarti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Pamokų veikla siejama su kuo tikroviškesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Kad mokiniai ne tik pasyviai įsidėmėtų reikšmes, bet ir aktyviai kurtųsi prasmę, reikia sudaryti jiems sąlygas pasinaudoti tuo, ko išmoko (pvz., mokantis kitų dalykų, bendraujant su kitais bendraamžiais ar suaugusiais). Turėtų būti organizuojamos tokios veiklos, kad mokiniai galėtų bendrauti, veikti išvien su kitais, aktyviai dalyvauti (pvz., kalbiniai žaidimai, projektai, darbas mažomis grupėmis, poromis). Bendraujant įgyjama naujos patirties, turtinamas žodynas, keičiamasi bendravimo modeliais, plečiamos vaizdinio mąstymo galimybės.
- Mokiniai atlieka užduotis, mokosi pristatyti įvairius objektus ir situacijas (knygą, žaidimo taisykles, konfliktinę situaciją, situaciją dalyvaujant vertėjui, renginį ir pan.) įvairiems adresatams, dirba kartu su visais klaseje esančiais gestų kalbos vartotojais. Tam ypač tinka projektinė veikla.

- Mokantis labai svarbu su mokiniais išsiaiškinti supratimo svarbą (pvz., kad imantis bet kurio darbo svarbu suprasti instrukciją; kad norint ką nors išmokyti reikia suprasti aiškinimą, kad norint sėkmingai bendrauti reikia įsitikinti, jog kitas žmogus tave reikiamai suprato). Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybių pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties.
- Rinkdamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas turėtų apgalvoti, kaip bus mokomasi išklaudyti kitą ir parodyti, kad jo nuomonė vertinama, kaip klausantysis savo elgesiu rodytų pašnekovui pagarbą. Pasirenkamos mokymosi veiklos, kurios ugdo ir plėtoja bendravimo gebėjimus: mokėjimą ramiai kalbėti, tinkamai skatinti kitus, konstruktyviai spręsti iškilusias problemas, konfliktus, mandagiai nepritarti. Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, įsidėmėjimas gestų, kurie gali būti nuoroda į svarbią informaciją). Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patirtimi. Prieš stebint (tiesiogiai ar iš įrašo) tekstą mokytojas pateikia užduočių, kurias atlikdami mokiniai prisimena tai, kas padės geriau suprasti tekstą. Renkantis mokymo ir mokymosi būdus reikėtų atsižvelgti į mokinių mokymosi stilių, komunikacinę patirtį. Atsiminti gali padėti vaizdinė informacija, naudojami paveikslėliai ar brėžiniai. Pvz., 5–6 klasėse daugiausiai laiko skiriama pasakojimui. Planuoti pasakojimą galima grafine – „pasakojimo žvaigždės“ – forma (viduryje užrašomas klausimas *kodėl*, kampuose – *kas, kur, kada, kas atsitiko, kaip viskas baigėsi*).
- Mokytojas turėtų kuo dažniau kartu su mokiniais naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.
- Mokytojas kartu su mokiniais kuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis. Aplinka turėtų ne tik gerai nuteikti, bet ir teikti mokiniams papildomos informacijos, reikalingos įvairiems tekstams suprasti ir perteikti.
- Mokytojas turėtų padėti mokiniams pasirinkti tinkamas strategijas, padedančias geriau suvokti, stebėti ir koreguoti savo suvokimo procesą. Mokytojui padedant mokiniai mokosi nustatyti informacijos svarbą, įvairiais būdais pasižymėti esminius dalykus, susieti su jau turima patirtimi, pateikti sau klausimų, aiškintis, suprasti naujų gestų reikšmes remiantis kontekstu. Kuo geriau mokiniai supranta, kada ir kodėl tam tikra strategija padeda, tuo labiau tikėtina, kad jie gebės taikyti šias strategijas mokymuisi. Mokytojas turėtų padėti suprasti, kurios komunikavimo strategijos geriausiai tinka konkrečiu atveju ir kaip jas taikyti.
- Mokiniais labai svarbu tapti savarankiškiems, nepriklausomiems. Todėl vertėtų ypač daug laiko skirti strategijoms, padedančioms įvertinti komunikavimo situaciją, kelti sau adekvatus tikslus, įveikti baimę, pasitikėti savo jėgomis. Mokiniai turėtų žinoti, kad yra gestų kalbos vertėjų, nusimanyti, kas, kokiomis jų paslaugomis ir kada gali naudotis. Pagal galimybes stebimas ir aptariamas vertėjų darbas.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinį lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas. Mokymuisi parenkamos individualizuotos atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų, mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, žaidimus, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).

- Nuolat gaudami grįžtamąją informaciją, mokiniai mokosi taisyklingai reikšti mintis, vartoti gestų konstrukcijas (iš išminktų atvejų).
- Mokytojas inicijuoja pokalbius apie gestų kalbos mokymosi prasmingumą. Kalbėdamiesi, aptardami savo patirtį mokiniai supranta, kad gestų kalba teikia galimybę pasidalyti su kitais savo mintimis, jausmais, geriau pažinti vieniems kitus. Daug dėmesio skiriama pasirinktiems lietuviškiems arba gestų kalbos tekstams perpasakoti. Šie atpasakojimai filmuojami ir analizuojami kartu su draugais (kiti gali būti nematę originalaus teksto). Mokiniai kartu svarsto, kaip reikėtų perteikti sunkesnes lietuviško teksto vietas kuo aiškesne gestų kalba.
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Individualizuojant mokymą parenkamos skirtingos užduotys mokantiems gestų kalbą, kalbantiems savo susikurta gestų kalba bei visai gestų kalba nekalbantiems mokiniams. Geriausiai išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikros patirties, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.
- Mokiniai per patirtį supažindinami su fonologine ir morfologine gesto sandara. Žaidžiami žaidimai ir atliekamos užduotys su sudedamaisiais gestų kalbos elementais (plaštakos forma, padėtis, vieta, judesys ir nerankiniai elementai), pvz., sugalvoti pasakojimą su vienu elementu visuose gestuose, sugalvoti kuo daugiau gestų su pasirinktu elementu, atpažinti tam tikrą elementą gestų kalbos tekste.
- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ar kitos kalbos patirtimi.
- Lyginant lietuviškus ir gestų kalbos tekstus mokomasi rasti abiejų kalbų leksinės ir gramatinės raiškos atitikmenis. Šių atitikmenų vartojimą stengiamasi automatizuoti atliekant įvairius pratimus. Taip pat mokomasi susikurti reikiamus gestus arba naudoti kitokias išraiškos priemones, kai nėra tiesioginio atitikmens ar jis nežinomas.
- Kalbama apie darybinę ir tiesioginę gestų kalbos ir lietuvių kalbos motyvaciją. Aptariama klasės draugų ir jų šeimos narių vardų gestų kalba motyvacija, miestų, mikrorajonų pavadinimų motyvacija ir kt.
- Kalbant apie ribų žymėjimą gestų kalboje mokomasi suprasti lietuvių kalbos skyrybos ženklų paskirtį.
- Žiūrimi kitų šalių gestų kalbų pavyzdžiai, stengiamasi rasti gestų kalbų panašumų ir skirtumų. Taip pat žiūrimi ir lyginami įvairūs lietuvių gestų kalbos variantai.

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Per lietuvių gestų kalbos pamokas sudaromos prielaidos vartoti lietuvių gestų kalbą taip, kad būtų lavinama ir skatinama mokinių fantazija, gebėjimas reikšti savo mintis ir jausmus.
- Mokomasi pažinti ir puoselėti savo bendruomenės ir krašto tradicijas.
- Siekiama suvokti priklausymą dviem kultūroms – savo tautos ir kurčiųjų bendruomenės, išsaugoti ir puoselėti savo tautinį ir kultūrinį tapatumą. Todėl lietuvių gestų kalbos mokymo(si) turinys siejamas su lietuvių tautos istorija, kultūros paveldu bei tradicijomis ir Lietuvos bei pasaulio kurčiųjų bendruomenės istorija, kultūra ir tradicijomis.
- Mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokosi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis, pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetiinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomones ir jausmus.
- Svarbią vietą mokymosi procese turėtų užimti vaidmenų žaidimai, įsivaizdavimas ir fantazavimas. Tai padėtų plėsti mokinių patirtį. Pasirenkami įvairūs kūrybingumą ugdantys mokymosi būdai (pvz., kryptingas įsivaizdavimas, kolektyvus idėjų kūrimas, analogijų ieškojimas, stebėjimas stengiantis numatyti).

7–8 klasė

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Ugdant mokinių nuostatas svarbu padėti jiems suprasti, kaip gestų kalbos gebėjimai gali nulemti tolesnio mokymosi sėkmę, galimybę dalyvauti kurčiųjų bendruomenės gyvenime, perimti jos kultūrą.
- Komunikavimo veikla padeda ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatas ir gebėjimus. Mokytojas kartu su mokiniais kuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir taiko įvairius mokymosi būdus (mokymasis bendradarbiaujant, probleminės diskusijos ir kt.). Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis (ir kitų dalykų) ir plėtoti socialinius gebėjimus.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę reikėtų sugalvoti tokių užduočių, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, reikėtų ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose prašoma aptarti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Kalbos vartojimo veikla siejama su kuo tikroviškesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Pokalbiams pasirenkamos mokiniams aktualios temos. Taip pat diskusijomis sprendžiamos realios mokyklinio gyvenimo problemos, dalyko mokymosi uždaviniai (pvz., aptariamasi klasėje kilusios problemos, rengiamasi rašiniui, aptariami perskaityti kūriniai). Mokomasi prasmingai pasinaudoti tuo, kas išmokta (pvz., mokantis kitų dalykų, bendraujant su bendraamžiais ar suaugusiais). Rekomenduotinos tokios veiklos, kad mokiniai galėtų bendrauti, veikti išvien su kitais, aktyviai dalyvauti (pvz., kalbiniai žaidimai, projektai, darbas mažomis grupėmis, poromis). Bendraujant ne tik ugdomi socialiniai gebėjimai, bei ir įgyjama naujos patirties, turtinamas žodynas, plečiamos vaizdinio mąstymo galimybės. Mokiniai atlieka užduotis, pristato įvairias apžvalgas (knygą, žaidimo taisykles, renginį ir pan.) įvairiems adresatams. Tam ypač tinka projektinė veikla, grupinis tyrinėjimas.
- Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybių pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties.
- Labai svarbu padėti suvokti, kad ne tik kalbėjimas, bet ir klausymasis yra aktyvi veikla, kurios reikia mokytis. Daugiau dėmesio vertėtų skirti mokymuisi klausyti kritiškai: analizuoti pašnekovo mintis, įvertinti savo idėjas. Rinkdamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas turėtų apgalvoti, kaip bus mokomasi išklausyti kitą ir parodyti, kad jo nuomonė vertinama, kaip klausantysis savo elgesiu rodys pašnekovui pagarbą.
- Mokymo ir mokymosi būdai turėtų padėti įsitraukti į diskusiją visiems mokiniams (pvz., diskusijos pradžia parenkamas tekstas apie ginčytinus dalykus, priešingi požiūrio aspektai svarstomi poromis, papildomų argumentų ieškoma sugrupavus dvi poras, grupės išvados pateikiamos klasei, aptariama, kodėl nuomonės nevienodos).
- Pasirenkamos mokymosi veiklos, kurios ugdo ir plėtoja bendravimo gebėjimus: mokėjimą ramiai kalbėti, tinkamai skatinti kitus, konstruktyviai spręsti iškilusias problemas, konfliktus, mandagiai nepritarti.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, įsidėmėjimas gestų, kurie įspėja apie svarbią informaciją). Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patirtimi. Prieš stebint (tiesiogiai ar iš įrašo) tekstą mokytojas pateikia užduočių, kurias atlikdami mokiniai prisimena tai, kas padės geriau suprasti tekstą.
- Mokytojas turėtų kuo dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.
- Mokytojas kartu su mokiniais kuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis. Aplinka turėtų ne tik gerai nuteikti, bet ir teikti mokiniams papildomos informacijos, reikalingos įvairiems tekstams

suprasti ir perteikti. Mokant rašyti aiškinamuosius tekstus patartina bendradarbiauti su kitų dalykų mokytojais, skirti bendrų užduočių.

- Mokiniais labai svarbu tapti savarankiškiems, nepriklausomiems. Todėl vertėtų ypač daug laiko skirti strategijoms, padedančioms įvertinti komunikavimo situaciją, kelti sau adekvačius tikslus, įveikti baimę, pasitikėti savo jėgomis. Mokytojas turėtų padėti mokiniams pasirinkti tinkamas strategijas, padedančias geriau suvokti, stebėti ir koreguoti savo suvokimo procesą. Mokytojui padedant mokiniai mokosi nustatyti informacijos svarbą, įvairiais būdais pasižymėti esminius dalykus, susieti su jau turima patirtimi, pateikti sau klausimų, aiškintis, suprasti naujų gestų reikšmės remiantis kontekstu. Kuo geriau mokiniai supranta, kada ir kodėl tam tikra strategija padeda, tuo labiau tikėtina, kad jie gebės taikyti šias strategijas mokydami. Mokytojas turėtų padėti suprasti, kurios komunikavimo gestų kalba strategijos geriausiai tinka konkrečiu atveju ir kaip jas taikyti.
- Pagal galimybes bendradarbiaujama su gestų kalbos vertėjais (pvz., renginiuose, susitikimuose su girdinčiais bendraamžiais), stebimas ir aptariamas vertėjų darbas.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Mokymosi procese mokytojas nuolat turėtų ugdyti mokinių domėjimąsi gestų kalba, siekti, kad mokiniai suprastų, jog tai gimtoji jų kalba, žinotų, kad ji reikalinga bendrauti su kurčiaisiais, reikšti savo mintis ir jausmus, gauti ir suprasti reikiamą informaciją.
- Stengiamasi vartoti kuo turtingesnę gestų kalbą norint perteikti mintį ir tinkamai save išreikšti. Mokiniais pateikiami skirtingi to paties dalyko, įvykio ar reiškinio aprašymai (gestų kalba ir (arba) lietuvių kalba), jie turi pasakyti, kuris variantas yra patraukliausias ir įdomiausias ir kokiomis kalbos raiškos priemonėmis tai pasiekta.
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo). Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi palyginti gestų ir lietuvių kalbų struktūrą, žodyną ir kitus gestų ir lietuvių kalbos bruožus.
- Gerinamas supratimas apie fonologinę, gramatinę ir leksinę gestų kalbos sandarą mokantis naudotis kompiuteriniu lietuvių gestų kalbos žodynu. Taip pat susipažįstama su kitais gestų kalbos žodynais (tarp jų – ir kitų gestų kalbų) bei žodinių kalbų žodynais, enciklopedijomis, interneto galimybėmis siekiant išsiaiškinti nežinomo termino reikšmę.
- Kalbama apie kalbos dalis kaip leksines gramatines kategorijas ir kaip leksines kategorijas. Stengiamasi suvokti lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos dalių funkcijas ir skirtumus. Verčiant tekstus iš lietuvių kalbos į gestų kalbą ir atvirkščiai atkreipiamas dėmesys, kuriais atvejais būtina išlaikyti tą pačią kalbos dalį, o kada to daryti nereikia arba neįmanoma.
- Verta pasinaudoti itin išlavintais kurčių mokinių regėjimo gebėjimais. Atsižvelgiant į jų mokymosi stilių pasirenkami atitinkami mokymosi būdai (pvz., analogijų suradimas ir grafinis vaizdavimas, sąvokų schemų braižymas, „minčių žemėlapiai“).

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Siekiama suvokti priklausymą dviem kultūroms – savo tautos ir kurčiųjų bendruomenės, išsaugoti ir puoselėti savo tautinį ir kultūrinį tapatumą. Todėl lietuvių gestų kalbos mokymo(si) turinys siejamas su lietuvių tautos istorija, kultūros paveldu bei tradicijomis ir Lietuvos bei pasaulio kurčiųjų bendruomenės istorija, kultūra ir tradicijomis.

- Kūrybiniais mokinių gebėjimams ugdyti labai praverčia literatūra, mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokosi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis. Kadangi lietuvių gestų kalba sukurtos literatūros beveik nėra, mokiniai pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetiinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomones ir jausmus.
- Svarbią vietą mokymosi procese turėtų užimti vaidmenų žaidimai, įsivaizdavimas ir fantazavimas. Tai padėtų plėsti mokinių patirtį. Pasirenkami įvairūs kūrybingumą ugdantys mokymosi būdai (pvz., kryptingas įsivaizdavimas, kolektyvus idėjų kūrimas, analogijų ieškojimas, stebėjimas stengiantis numatyti).

9–10 klasė

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Ugdant komunikavimo gestų kalba gebėjimus svarbu padėti mokiniams suprasti, kaip šie gebėjimai gali nulemti tolesnio mokymosi sėkmę, galimybę visavertiškai dalyvauti kurčiųjų bendruomenės gyvenime, perimti jos kultūrą.
- Komunikavimo veikla padeda ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatas ir gebėjimus. Mokytojas kartu su mokiniais kuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir taiko įvairius mokymosi būdus (mokymasis bendradarbiaujant, probleminės diskusijos ir kt.). Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis (ir kitų dalykų) ir plėtoti socialinius gebėjimus.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę reikėtų sugalvoti tokių užduočių, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, reikėtų ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose prašoma aptarti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Mokiniai skatinami lyginti specifines kalbos vartojimo girdinčiųjų ir kurčiųjų bendruomenėse ypatybes ir atsižvelgiant į tai tobulinti savo gebėjimus bendrauti įvairiose situacijose.
- Ypač atkreiptinas dėmesys į komunikacinių situacijų valdymą, bendravimo su kurčiaisiais ir girdinčiaisiais (su vertėju ir be jo) metu įgyjamą nepriklausomumo jausmą, socialinius gebėjimus. Mokomasi nugalėti stresą, įveikti komunikacinius barjerus.
- Kalbos vartojimo veikla siejama su kuo tikroviškesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Diskusijoms pasirenkamos mokiniams aktualios temos. Taip pat diskusijomis sprendžiamos realios mokyklinio gyvenimo problemos, kiti dalyko mokymosi uždaviniai (pvz., aptariamos klasėje kilusios problemos, bendruomenės įvykiai, rengiamasi rašiniui, aptariami perskaityti kūriniai ar šaltiniai). Kad mokiniai ne tik pasyviai įsidėmėtų reikšmės, bet ir aktyviai kurtųsi prasmę, reikia sudaryti jiems sąlygas pasinaudoti tuo, ko išmoko (pvz., mokantis kitų dalykų, imituojant realias gyvenimo situacijas, bendraujant su bendraamžiais ar suaugusiaisiais). Turėtų būti organizuojamos tokios veiklos, kad mokiniai galėtų bendrauti, veikti kartu su kitais, priimti visiems svarbius sprendimus, aktyviai dalyvauti (pvz., kalbiniai žaidimai, projektai, darbas mažomis grupėmis, poromis). Bendraujant įgyjama naujos patirties, turtinamas žodynas, perimami mąstymo modeliai ir strategijos, plečiasi vaizdinio mąstymo galimybės, tikslinamos naujų dalykų reikšmės. Mokiniai atlieka mokytojo arba kitų mokinių paskirtas užduotis, pristato įvairias apžvalgas (knygos, renginio), taip pat, pvz., kitų mokomųjų dalykų medžiagą: skritulinę diagramą, taisyklę, darbo įrankių naudojimosi instrukciją, formulę ir pan.) įvairiems adresatams. Tam ypač tinka projekcinė veikla.
- Mokantis labai svarbu su mokiniais išsiaiškinti supratimo svarbą (pvz., kad imantis bet kurio darbo svarbu suprasti instrukciją; kad norint ką nors išmokyti reikia suprasti aiškinimą, kad norint sėkmingai bendrauti reikia įsitikinti, jog kitas žmogus tave reikiamai suprato). Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais

reikėtų sudaryti galimybių pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties.

- Labai svarbu padėti suvokti, kad ne tik kalbėjimas, bet ir klausymasis yra aktyvi veikla, kurios reikia mokytis. Daugiau dėmesio vertėtų skirti mokymuisi klausyti kritiškai: analizuoti pašnekovo mintis, įvertinti savo idėjas. Rinkdamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas turėtų apgalvoti, kaip bus mokomasi išklausti kitą, parodyti, kad jo nuomonė vertinama, kaip klausantysis savo elgesiu rodyt pašnekovui pagarbą.
- Mokymo ir mokymosi būdai turėtų padėti įsitraukti į diskusiją visiems mokiniams (pvz., diskusijos pradžia parenkamas tekstas ar mokytojas pristato temą apie ginčytinus dalykus, priešingi požiūrio aspektai svarstomi poromis, papildomų argumentų ieškoma sugrupavus dvi poras, grupės išvados pateikiamos klasei, aptariama, kodėl nuomonės nevienodos).
- Pasirenkamos mokymosi veiklos, kurios ugdo ir plėtoja bendravimo gebėjimus: mokėjimą ramiai kalbėti, tinkamai skatinti kitus, konstruktyviai spręsti iškilusias problemas, konfliktus, mandagiai nepritarti.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, nuorodų, kad informacija yra konfidenciali ar kad pašnekovas nėra su ja susipažinęs, pastebėjimas). Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patirtimi. Prieš stebint (tiesiogiai ar iš įrašo) tekstą mokytojas pateikia užduočių, kurias atlikdami mokiniai prisimena tai, kas padės geriau suprasti tekstą.
- Mokytojas kartu su mokiniais turėtų kuo dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis, įtraukti mokinius į mokymosi veiklos planavimą.
- Mokytojas kartu su mokiniais kuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis. Aplinka turėtų ne tik gerai nuteikti, bet ir teikti mokiniams papildomos informacijos, reikalingos įvairiems tekstams suprasti ir perteikti.
- Mokytojas turėtų padėti mokiniams pasirinkti tinkamas strategijas, padedančias geriau suvokti, stebėti ir koreguoti savo suvokimo procesą. Mokytojui padedant mokiniai mokosi nustatyti informacijos svarbą, įvairiais būdais pasižymėti esminius dalykus, susieti su jau turima patirtimi, pateikti sau klausimų, aiškintis, suprasti naujų gestų reikšmės remiantis kontekstu.
- Kuo geriau mokiniai supranta, kada ir kodėl tam tikra strategija padeda, tuo labiau tikėtina, kad jie gebės taikyti šias strategijas mokydami. Mokytojas turėtų padėti suprasti, kurios komunikavimo gestų kalba strategijos geriausiai tinka konkrečiu atveju ir kaip jas taikyti.
- Mokiniams labai svarbu tapti savarankiškiems, nepriklausomiems. Todėl vertėtų ypač daug laiko skirti strategijoms, padedančioms įvertinti komunikavimo situaciją, kelti sau adekvačius tikslus, įveikti baime, pasitikėti savo jėgomis. Pagal galimybes bendradarbiaujama su gestų kalbos vertėjais (pvz., renginiuose, susitikimuose su girdinčiais bendraamžiais), įrašuose stebimas ir aptariamas vertėjų darbas, įvairios probleminės situacijos.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Gilinantis į kalbos (gestų ir lietuvių) sandarą kreipiamas dėmesys į esminius šių kalbų skirtumus ir su jais susijusius sunkumus kuriant tekstus lietuvių kalba arba verčiant į gimtąją gestų kalbą.
- Mokytojas bando mokiniams parodyti, kad nuo to, kokias kalbos reiškų priemones jie vartoja, gali priklausyti aplinkinių vertinimas, taip pat ir girdinčiųjų, kai bendraujama raštu arba per vertėją.
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Geriausiai išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikros patirties, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo

užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).

- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ir kitos kalbos patirtimi.
- Mokymuisi parenkamos individualizuotos atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti mokiniams artimas ir pažįstamas.
- Svarbu ugdyti abstraktųjį mąstymą ir mokyti jo raiškos. Teikdamas grįžtamąją informaciją mokytojas nurodo mokinių gestus, kurie turėtų būti pakeisti tikslesniais.
- Verta pasinaudoti itin išlavintais kurčių mokinių regėjimo gebėjimais. Atsižvelgiant į jų mokymosi stilių pasirenkami atitinkami mokymosi būdai (pvz., analogijų suradimas ir grafinis vaizdavimas, sąvokų schemų braižymas, „minčių žemėlapiai“).
- Mokiniai mokosi analizuoti savo ir kitų kalbėtojų kalbą įvairiais aspektais – aiškumo, nuoseklumo, išraiškingumo, taisyklingumo, „švarumo“ (kalkinės kalbos elementų nebuvimo) ir kt. Savarankiškai, poromis arba grupėmis rengia referatus apie gestų ir lietuvių kalbą abiem kalbomis.

Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

Patarimai mokytojams:

- Vertindami savo tautos, kurčiųjų ir kitų kultūrų literatūrinį palikimą, pažindami kalbą kaip socialinį kultūrinį reiškinį, mokiniai suvokia istorinės atminties, tradicijų, gimtosios ir lietuvių kalbos vertę, asmeninio dalyvavimo kultūros kūrime prasmę, supranta, kad kiekviena kultūra yra savita ir unikali. Visa tai sudaro prielaidas ugdytis dialogu, atsakomybe, kūrybingumu grįstą santykį su savosios kultūros tradicija, toleranciją kitoms kalboms ir kultūroms, kritišką požiūrį į įvairias kultūros apraiškas, atsparumą destruktiviems kultūros reiškiniams.
- Mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokosi vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis, pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomones ir jausmus.
- Svarbią vietą mokymosi procese turėtų užimti vaidmenų žaidimai, įsivaizdavimas ir fantazavimas. Tai padėtų plėsti mokinių patirtį. Pasirenkami įvairūs kūrybingumą ugdantys mokymosi būdai (pvz., kryptingas įsivaizdavimas, kolektyvus idėjų kūrimas, analogijų ieškojimas, stebėjimas stengiantis numatyti).

3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė

Šioje dalyje aptariami Bendrųjų programų atnaujinimo gairėse nurodytų tarpdalykinių temų aspektai, jungtys su kitais dalykais, dalykų horizontalios tarpusavio dermės klausimai, pateikiama veiklų įgyvendinimo būdų ir pavyzdžių.

Dermė – integralumas – kontekstualumas

Siekiant ugdytis kompetencijas, ugdymo(si) procese svarbu užtikrinti daugialypius ryšius tarp įvairių dalykų ir realaus pasaulio. Tarpdalykinė integracija padeda mokiniui susiformuoti visapusišką nagrinėjamų reiškinų vaizdą. Tarpdalykinė integracija negali pakeisti atskirų dalykų mokymosi. Ji atskleidžia platesnį dalyko kontekstą, padeda nagrinėti mokiniams kylančius klausimus, kurie dažnai išeina už vieno dalyko ribų. Bendrosios programos sukuria prielaidas įgyvendinti tarpdalykinę integraciją, tačiau pagrindinė sąlyga integracijai yra mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas.

Integracinius lietuvių gestų kalbos ryšius lemia keletas esminių bruožų, kuriais šis dalykas išsiskiria iš kitų. Kurčiųjų bendruomenė suvokiama kaip specifinė kalbinė kultūrinė mažuma. Todėl siekiama padėti suvokti ir puoselėti dvejopą kultūrinį tapatumą – savo tautos ir kurčiųjų bendruomenės. Lietuvių gestų kalbos mokymosi turinys siejamas su lietuvių tautos istorija, kultūros paveldu bei tradicijomis ir Lietuvos bei pasaulio kurčiųjų bendruomenės istorija, kultūra ir tradicijomis.

Lietuvių gestų kalbai svarbūs keli integravimo aspektai:

- Kalbos ugdymosi ir asmenybės brendimo integralumas. Humanistinėmis vertybėmis grįstas kalbos ugdymo turinys, tinkamai organizuotas ugdymo procesas brandina mokinio asmenybę, kita vertus, ir mokiny, kaip visateisis ugdymo proceso dalyvis, daro įtaką ir kalbos ugdymo turiniui, ir pačiam ugdymo ir ugdymosi procesui.
- Gimtosios kalbos ir kitų kalbų ryšys. Gimtosios kalbos mokėjimu ir pažinimu remiamasi mokantis lietuvių ir užsienio kalbų.
- Ryšiai su kitais dalykais. Lietuvių gestų kalbos ugdymo sąsajas su kitais mokomaisiais dalykais lemia bendroji kultūrinė lietuvių gestų ir lietuvių rašytinės kalbos kompetencija: šiomis kalbomis kurtiesiems kuriamas ir perteikiamas visų dalykų turinys. Siektina, kad ir per kitų dalykų pamokas (ir gyvenime) būtų vartojama taisyklinga lietuvių gestų kalba ir plečiamas jos žodynas.

Galimų veiklų pavyzdžiai

Pateikiamų pavyzdžių pristatymą (su vertimu į LGK) galima rasti [čia](#).

„Siekiant ugdytis kompetencijas, ugdymo(si) procese svarbu užtikrinti daugialypius ryšius tarp įvairių ugdymo sričių, dalykų ir realaus pasaulio.“
(BP atnaujinimo gairės)

„Bendrosios programos sukuria prielaidas įgyvendinti tarpdalykinę integraciją, tačiau pagrindinė sąlyga integracijai yra mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas.“
(BP atnaujinimo gairės)

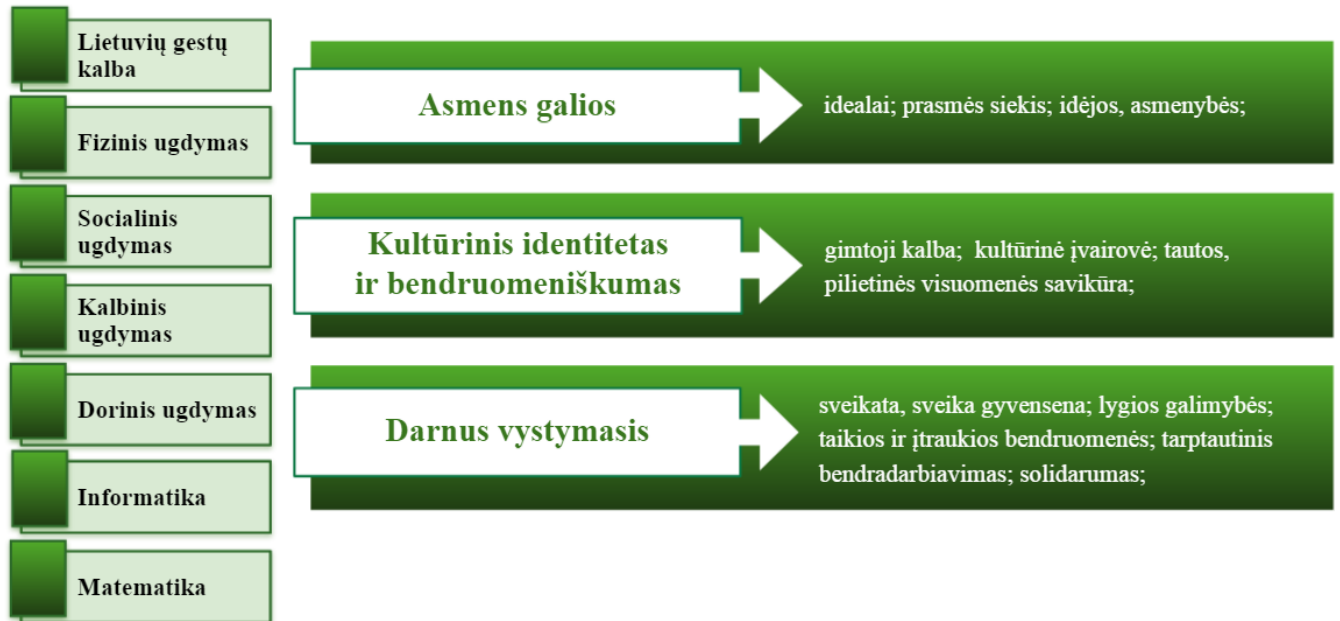
„Tarpdalykinė integracija padeda mokiniui susiformuoti visapusišką nagrinėjamų reiškinių vaizdą.“
(BP atnaujinimo gairės)

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba

- 2 straipsnis. Apibrėžtys
- 9 straipsnis. Prieinamumas
- 21 straipsnis. Saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti nuomonę, galimybė gauti informaciją
- 24 straipsnis. Švietimas
- 30 straipsnis. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas

http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/NEIGALIJUJU-TEISIU-KONVENCIJA_info-svetaineje.pdf

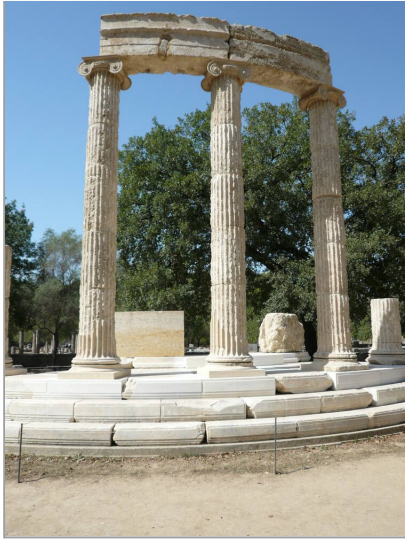

LGK BP projektas
5–6 klasės
Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia, atsako, reiškia savo nuomonę. (A1.3.)
Tinkamai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį neoficialioje situacijoje su pažįstamais asmenimis. Stebi pašnekovo reakciją ir stengiasi tinkamai reaguoti, jo nepertraukti, mandagiai perklausia, paprašo paaiškinti. Paklausia ir atsako padedant vertėjui įprastomis aplinkybėmis (pvz., mokykloje, renginyje). (A2.3.)

Bando ir eksperimentuoja taikydamos įvairias kompensavimo strategijas: patikslinimo ir informacinius klausimus, pauzes, persakymą kitais gestais, tiesioginį pagalbos prašymą. (A12.3.)

Tiksliai ir taisyklingai rodo gestus ir pirštų abėcėlės ženklus. (B1.3.)

Pažįsta savo – kurčiųjų – bendruomenę ir aktyviai dalyvauja jos veikloje.
Atsakingai naudojami medijomis. Nurodo, kaip etiškai ir legaliai vartoti intelektualius kultūros produktus. (C1.3.)

<https://whc.unesco.org/en/list/517>

<https://twitter.com/icsdpresident/status/351002899674984448>

<https://www.deaflympics.com/sport>

Ramūnas Švedas

<https://www.facebook.com/ramunas.svedas>

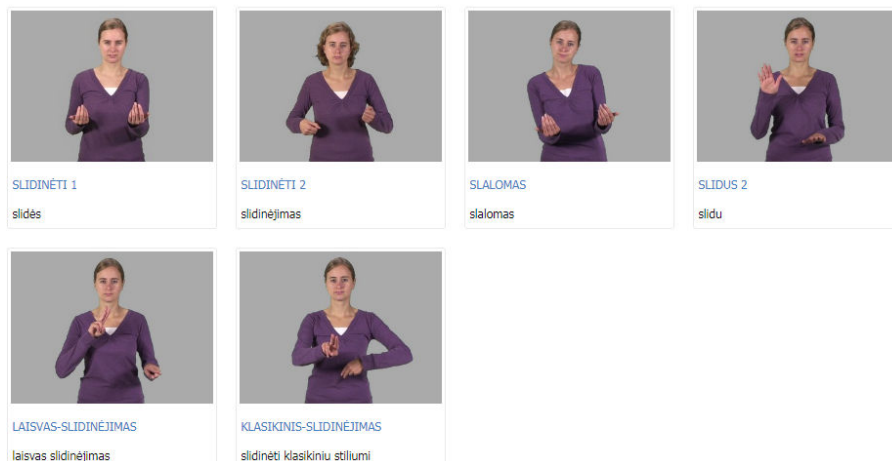
Paieška pagal:

☒ Atitinkamas žodis ☐ Vartojimo pavyzdžiuose

slidinėti

Paieškos rezultatai

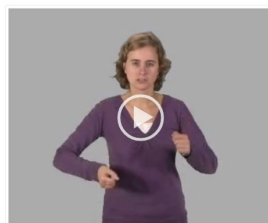
Viso rasta: 6

<http://gestai.ndt.lt/paieska?type=simple&word=slidin%C4%97ti&word2=>

SLIDINĖTI 2

Plaštakos forma: A
Lūpų judesys: s
Reikšmė 1: slidinėti
Žodis: slidinėti
Sakinys: Kitais metais važiuosiu slidinėti | Austrija.
Reikšmė 2: slidinėjimas
Žodis: slidinėjimas
Sakinys: Slidinėjimas – tai žiemos sportas.

Simboliai

UŽDAVINYS 1

Plaštakos forma: L
Lūpų judesys: už/uždav
Reikšmė 1: uždavinys
Žodis: uždavinys
Sakinys: Sunkūs matematikos uždaviniai.
Žodis: užduotis
Sakinys: Sunkūs matematikos užduotys.
Žodis: pratimas
Sakinys: Sunkūs matematikos pratimai.

<http://gestai.ndt.lt/component/signs/13725-slidineti-2>

<http://gestai.ndt.lt/component/signs/10250-uzdaviny-1>

Matematikos BP projektas
6 klasė
A. Gilus supratimas ir argumentavimas
B. Matematinis komunikavimas

ledo ritulys

snieglenčių sportas

<http://gestai.ndt.lt/>

<https://www.deaflympics.com/sports>

<https://thisoldartroom.blogspot.com/2014/02/olympic-pictograms.html?m=1>

<https://www.pinterest.com/pin/304978205999174310/>

<http://www.randalljhenrie.com>

<https://www.k6art.com/2012/03/29/sport-trophies-for-fifth-grade-update/>

olimpiada, olimpinės žaidynės

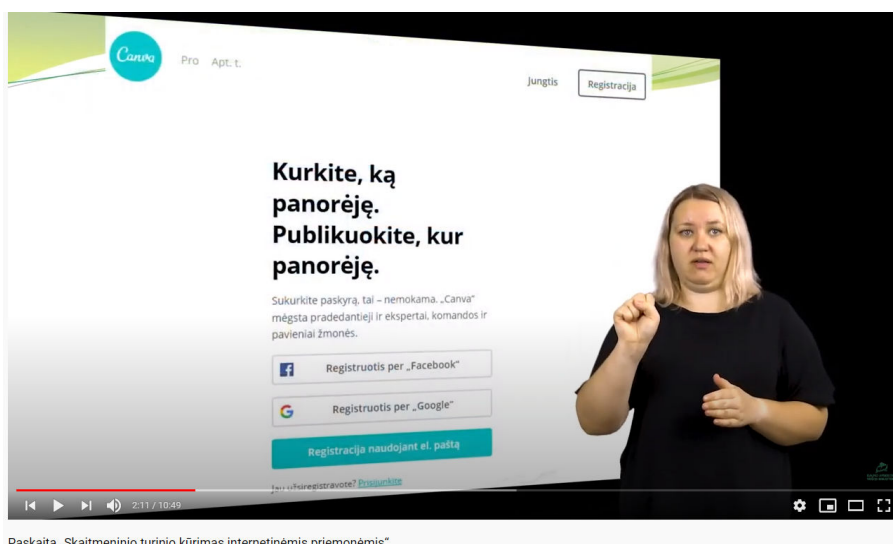
Ar olimpinės žaidynės galima vadinti olimpiada?

Pagal Olimpinę chartiją **olimpinės žaidynės** apima **olimpiados žaidynes** (vykstančias vasarą) ir **žiemos olimpinės žaidynes**.

Olimpiada chartijoje apibrėžta ne kaip varžybos, o kaip ketverių iš eilės kalendorinių metų laikotarpis, prasidedantis pirmųjų metų sausio 1 d. ir besibaigiantis ketvirtųjų metų gruodžio 31 d. (olimpiados skaičiuojamos iš eilės nuo pirmųjų olimpiados žaidynių, surengtų 1896 m. Atėnuose).

Taigi kaip sporto terminai **olimpiada** ir **olimpinės žaidynės** nėra tapatūs, tačiau šnekamojoje kalboje **olimpiada** yra įgijusi ir olimpinio žaidynių reikšmę, tokia olimpiados reikšmė teikiama „Dabartinės lietuvių kalbos žodyne“^[1], 2012, p. 461; „Bendrinės lietuvių kalbos žodyne“^[2]; „Tarptautinių žodžių žodyne“, 2013, p. 586. Tokia reikšmė galima, kai nereikia terminologinio tikslumo.

<http://www.vlkk.lt/konsultacijos/3406-olimpiada-olimpines-zaidynes>

<https://www.youtube.com/watch?v=FWhhg0DIy3w&list=PLZam5NGI7XF0nfhaLo-mXc--CBuGXCpsd&index=11&t=25s>

https://www.ltok.lt/	https://www.deaflympics.com/sports
https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/OVEP/Activity-Sheets/Lituanian/1539_OVEP_ActivitySheets_LT_U_3a_AW.pdf	https://public.tableau.com/profile/andrew.starr#!/vizhome/EqualityThroughSports-AHistoryoftheDeaflympics/Deaflympics

https://www.ltok.lt/wp-content/uploads/2020/01/2019-06-26-Olimpine-Chartija.pdf	6 Olimpinės žaidynės* 1. Olimpinės žaidynės yra ne šalių, bet sportininkų individualios arba komandinės varžybos. Jose dalyvauja sportininkai, atrinkti NOK'ų, kurių paraiškas priėmė TOK'as. Sportininkai varžosi atitinkamoms TF'oms techniškai vadovaujant varžyboms. 2. Olimpinės žaidynės apima olimpiados žaidynes ir žiemos olimpinės žaidynes. Tik tos sporto šakos, kurios kultivuojamos ant sniego arba ledo, pripažįstamos žiemos sporto šakomis. Oficialus 6 taisyklės išaiškinimas 1. Olimpiada reiškia ketverių iš eilės kalendorinių metų, kurie prasideda pirmųjų metų sausio 1 dieną ir baigiasi ketvirtųjų metų gruodžio 31 dieną, laikotarpį. 2. Olimpiados skaičiuojamos iš eilės nuo pirmųjų olimpiados žaidynių, kurios įvyko 1896 m. Atėnuose. XXIX olimpiada prasidėjo 2008 m. sausio 1 d. 3. Žiemos olimpinės žaidynės skaičiuojamos iš eilės pagal šių žaidynių rengimo eilės tvarką.
--	--

	Mūsų ISTORIJA Kurčių sportas turi gana ilgą istoriją. 1924 m. rugpjūčio 10 – 17 d. Paryžiuje (Prancūzija) įvyko pirmosios Pasaulio kurčiųjų žaidynės (World Games for the Deaf). Jos kitaip dar buvo pavadintos „tyliosiomis žaidynėmis“. Kurčiųjų žaidynės vyko iš karto po VIII Olimpinių žaidynių. Pirmąsias kurčiųjų žaidynes atidarė baronas Pjeras de Kubertenas – Olimpinių žaidynių atkūrėjas. Varžybų programoje buvo dviračių sportas, futbolas, plaukimas, lengvoji atletika, šaudymas, tenisas. Jose dalyvavo 145 klausos negalia turintys sportininkai iš 9 šalių. Kadangi šios varžybos buvo sėkmingos, 1924 m. rugpjūčio 24 d. Paryžiuje (Prancūzija) kurčiųjų sporto vadovų iš Belgijos, Čekoslovakijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, Olandijos, Vengrijos, Italijos, Lenkijos ir Rumunijos susirinkime buvo įkurtas Tarptautinis kurčiųjų sporto komitetas (pranc. – Comité International des Sports Silencieux (CISS)). 1955 m. birželio 9-19 d. Paryžiuje vykusioje 50-ojoje sesijoje Tarptautinis olimpinis komitetas (angl. – International Olympic Committee (IOC)) nutarė pripažinti organizaciją kaip tarptautinę federaciją, turinčią olimpinį statusą. 1966 m. IOC paskyrė Coubertin taurę pripažindama stiprų organizacijos atsidavimą olimpiniais idealais ir tarnavimą tarptautiniam sportui. Nuo 1985 m. Kurčiųjų vasaros ir žiemos olimpinės žaidynės šalia kurčiųjų žaidynių vėliavos plevėsavo Tarptautinio olimpinio komiteto vėliava (V. Stankevičius, 2005). https://lksk.lt/istorija/
---	---

Tarpdalykinė integracija: lietuvių gestų kalba, lietuvių kalba.

Tarpdalykinės temos: gimtoji kalba, kultūros paveldas, kultūrų įvairovė, daugiakalbystė, kultūros raida.

„Žinoma, laimingiausi tie, kurie tiek gimtąją, tiek svetimą kalbą sutaiko su savo asmeniu ir stiliumi. Juk kalba yra savęs išskleidimo ir savirealizacijos instrumentas, o ne burtų lazdelė, kuriai palytėjus virsti kažkuo kitu. Jei vis dėlto perėjęs į kitą kalbą virsti kažkuo kitu, vadinasi, iš tikrųjų gerai nesijauti arba savo, arba kitoje kalboje bei šalyje“. L. Donskis

<https://i.pinimg.com/originals/93/a8/bc/93a8bcdd4241ffd00cba21b7b29c5bac.jpg>

Kurčiųjų bendruomenė suvokiama kaip specifinė kalbinė kultūrinė mažuma.

Svarbus ugdymo turinio aspektas – lietuvių gestų kalbos sąveika su lietuvių kalba bei kitų šalių gestų kalbomis. Gimtosios kalbos mokėjimu ir pažinimu remiamasi mokantis lietuvių ir užsienio kalbų.

Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi sudaryti pagrindą mokinių funkciniai dvikalbystei, kad jie bendraudami jie galėtų vartoti abi kalbas kaip mokymosi priemonę. Lietuvių gestų kalba dažniausiai nėra kurčiųjų vaikų tėvų kalba. Vieniems mokiniams ši kalba yra gimtoji, kitiems – antroji. Todėl mokinių lietuvių gestų kalbos žinios, patirtis ir gebėjimai yra labai skirtingi. Tad individualizuojant programos turinį reikėtų atsižvelgti į konkrečią komunikacinę mokinių patirtį. Mokiniams, kuriems gestų kalba yra gimtoji, ji – pagrindas mokantis lietuvių kalbos. Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, gestą ir žodį, sakinių gestų ir lietuvių kalbose. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams. Mokiniams, kurie daugiau ar mažiau vartoja lietuvių kalbą, gestų kalba turi lemiama reikšmę jų bendrai kalbinei kompetencijai. Todėl gestų

kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi būti glaudžiai susijęs. Pageidautina, kad gestų ir lietuvių kalbos mokytojai nuolat bendradarbiautų: tartųsi planuodami mokymą ir mokymąsi, rengtų bendras užduotis, derintų vertinimo kriterijus.

5–6 klasės

25.2. Kalbos pažinimas

25.2.1. Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.

25.2.3. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai.

25.2.5. Lyginama gesto ir žodžio morfologinė sandara.

25.2.9. Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.

Galimų veiklų pavyzdžiai

- Mokomasi nuolat lyginant lietuvių ir gestų kalbų panašumus ir skirtumus, naudojamosi vienos ar kitos kalbos patirtimi.
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinį lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas.
- Lyginant lietuviškus ir gestų kalbos tekstus mokomasi rasti abiejų kalbų leksinės ir gramatinės raiškos atitikmenis. Šių atitikmenų vartojimą stengiamasi automatizuoti atliekant įvairius pratimus. Taip pat mokomasi susikurti reikiamus gestus arba naudoti kitokias išraiškos priemones, kai nėra tiesioginio atitikmens ar jis nežinomas.
- Kalbama apie darybinę ir tiesioginę gestų kalbos ir lietuvių kalbos motyvaciją. Aptariama klasės draugų ir jų šeimos narių vardų gestų kalba motyvacija, miestų, mikrorajonų pavadinimų motyvacija ir kt.
- Kalbant apie ribų žymėjimą gestų kalboje mokomasi suprasti lietuvių kalbos skyrybos ženklų paskirtį.

25.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

25.3.3. Nagrinėjami ir kuriami gestų kalbos poezijos, prozos tekstai ir (arba) pasakojimai lietuvių gestų kalba (pagrindinė mintis, veikėjų vaizdavimas, vaizdus pasakojimas). Perteikiami grožinės literatūros (prozos) tekstai gestų kalba, perkeltinės reikšmės raiškos galimybės.

25.3.4. Literatūriniai žaidimai: inscenizuojami, improvizuojami, kuriami tekstai (pagal galimybes įrašant). Vaidmenys.

Galimų veiklų pavyzdžiai

- Mokomasi įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba.

Mokinių darbų pavyzdžiai

[Sveikinimas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo proga](#) (Klaipėdos Litorinos mokyklos mokiniai sveikina Lietuvą ir visus jos gyventojus Maironio eilėmis)

Skaitymo gebėjimų ugdymo galimybės. Ištekliai apie ugdymą ir gestų kalbą

I. Pečiulytė-Silaeva: „Siekiu apginti kurčių vaikų teisę į gimtąją kalbą“	8–9 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-geguze.pdf
Ar lietuvių gestų kalba skurdi?	12 p.	
Išaugęs „Zoom“ programos naudojimas keičia gestų kalbą	14 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-balandis.pdf
Ugdymas visiems: ar įmanomas kurtiems ir neprigirdintiems vaikams?	8–9 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis-2021-kovas.pdf
Mokytojas Paulius: „Ne kurtumas, bet mūsų baimės kuria barjerus“	6–7 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_spalis.pdf
Ar gresia antrasis Milano kongresas?	10–11 p.	
Kūdikių gestų kalba – gėris visiems mažyliams	12 p.	
A. Bražinskas: „Gestų kalba man – gyvenimo būdas“	6–7 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_rugsėjo_men.pdf
M. Danielius: „Būtinai naujas LGK įstatymas“	6–7 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_birzelis.pdf
E. Kisnieriūtė: „Gestų ir lietuvių kalbas turi sieti draugystė“	12 p.	
Žodyno rengėjai: LGK – „lyg brangiausias pasaulyje deimantas“	14–15 p.	
Lietuvių gestų kalbos laiko juosta	3 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_geguzes.pdf
Svarbiausias 25-mečio pasiekimas – įtvirtintos LGK pozicijos	4–5 p.	
Be gestų kalbos neišsivaizduoja savo gyvenimo	8 p.	
Kurčiųjų ugdymas be gestų kalbos neįmanomas	13 p.	
Didžiukimės gestų kalba ir naudokimės jos galimybėmis	14 p.	
Nuotolinis mokymas: sudėtinga, bet įmanoma!	14 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_balandis.pdf
S. Beniušienė: „Kviesiu tiesti bendradarbiavimo tiltus“	6–7 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_vasaris.pdf
Tomas Dovydaitis: Įtraukusis kurčiųjų ugdymas Islandijoje	10–11 p.	http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_sausis.pdf

LKNUC mažųjų ugdymas patikėtas kurčioms pedagogėms	8 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_SAUSIO-Nr382.pdf
Kas laukia lietuvių gestų kalbos po dešimt metų?	5 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr371_galutinis-geras.pdf
Gallaudeto universiteto prezidentė R. Cordano: mitai apie gestų kalbą	20 p.	
Japonų gestų kalba. Ką reiškia būti kurčiuoju Japonijoje	21 p.	
Pažinti per rankas	15 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr369_galutinis.pdf
Kurčneregių galimybės Belgijoje	16 p.	
Kurčių vaikų kalbos teisių gynėja - Džodi Kreis	27 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr368_galutinis.pdf
Gestų kalbos įskaita LKNUC	14 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr367.pdf
Siekiant išmokyti sutrikusios klausos vaikus mokytis	14–15 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr362-1.pdf
Vertėjo vaidmuo pamokoje	11 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr361-geras-3.pdf
D. Šarkienė atvirai apie kurčiųjų ugdymą ir ne tik	12–13 p.	
Pirmasis naujo LKD prezidento interviu	13–15 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr357.pdf
Pokalbis su naujuoju LKD viceprezidentu Kęstučiu Vaišnora	15–16 p.	
Jubiliejinė šventė LKNUC	13 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr356.pdf
LGK mokytojai – nauja specialybė Lietuvoje	10 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr355.pdf
Gestų kalbos mokymuisi - internetinis žodynas www.spreadthesign.com	6–7 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr354.pdf
Tarptautinės kurčiųjų mokslininkų konferencijos pranešimai	12–13 p.	
Pedagogų ir bendruomenės atstovų pasitarimas Kaune	12 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr353.pdf
Kurčių ir girdinčių jaunuolių bendravimo potyriai	12–13 p.	
Lektorė iš Vokietijos: apie gestų kalbą – kaip motinų kalbą	13 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr352-galutinis.pdf

Būsimieji LGK mokytojai toliau mėgaujasi užsienio lektorių paskaitomis	12–13 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis_Nr350galutinis.pdf
Garsūs pasaulio kurtieji – Lietuvoje	14–15 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-spalis1.pdf
PKF pareiškimas dėl gestų kalbos standartizavimo	5 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-liepa1.pdf
Spreadthesign.com – didžiausias internetinis gestų kalbų žodynas pasaulyje	4 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-birzelis1.pdf
Nuo konferencijos iki konferencijos: vaikų ugdymo pokyčiai	8–10 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-geguzis.pdf
Mokymo priemonės gimtąja kalba Kurčneregių ugdymas Lietuvoje	11 p. 12 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/Akiratis-14-vasaris-1.pdf
Tarptautinė gestų kalbos mokytojų konferencija Čekijoje Seminaras apie sutrikusios klausos vaikų ugdymo ypatumus	10-11 p. 14 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/lapkritis-2013_2.pdf
Mokyklos vadovę augino meilė žmonėms, optimizmas ir išsipildančios svajonės	14–15 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/rugsejis19_ok.pdf
Diskutuota apie specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymą	11 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2013_LIEPA.pdf
Aptartas LGK vartojimo priemonių planas	6–7 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2013_GEGUZES_ok.pdf
Norvegijos patirtis – Lietuvos ateiviai	19 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2012-Akiratis-Nr.-10-326.pdf
Ugdome Lietuvos pilietį	11 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2012-Akiratis-Nr.-1-317.pdf
Gestotyro ir metodinių priemonių rengimo skyriaus veikla ir perspektyvos	9–10 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-1-293.pdf
Dėl kurčiojo ir kurčnebylio žodžių vartojimo Lietuvių gestų kalbos sukakties paminėjimas Gestų kalba pasaulyje	3 p. 4–5 p. 5 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-5-297.pdf

Daugiakalbystės problemos Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje Mokytoja rašytų vadovėlį, jei nestokotų laiko	12–13 p. 14 p.	
Abiturientai laikė lietuvių gestų kalbos įskaitą	6-7 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-6-7-298-299.pdf
Gestų kalbos mokytojai Lietuvoje.	14 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-10-302.pdf
Ko girdintieji nežino apie kurčiuosius	6–7 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2010-Akiratis-Nr.-11-303.pdf
ES mastu siekiama įteisinti gestų kalbų vartojimą 2010 m. BRIUSELIO DEKLARACIJA dėl gestų kalbų ES	4 p. 4 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-1-305.pdf
Ten, kur tamsa ir tylą	13 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-2-306.pdf
Laikas, kai įvertinama meilė ir pagarba gimtajai gestų kalbai	13 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-5-309.pdf
Surdopedagogų konferencijos pranešimai ir nutarimai Sutrikusios klausos vaikų ugdymas: Rusijos patirtis	14–15 p. 16–17 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-6-7-310-311.pdf
Gestotyros ir metodinių priemonių rengimo skyriui – penkeri metai	12 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-8-312.pdf
Europos kalbų dieną – dėmesys lietuvių gestų kalbai Dvidešimt direktorės darbo metų	9 p. 16–17 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-10-314.pdf
Surdopedagogai dalijosi darbo patirtimi Konferencija „Grėsmė gestų kalboms“	6–7, 16 p. 11 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-11-315.pdf
Gabių moksleivių pagerbimas Kauno rotušėje Konferencijos dėmesio centre – suaugusių kurčiųjų dvikalbystė Trumpai apie gestų kalbą	7 p. 10–11 p. 11 p.	http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/2011-Akiratis-Nr.-12-316.pdf

4. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.

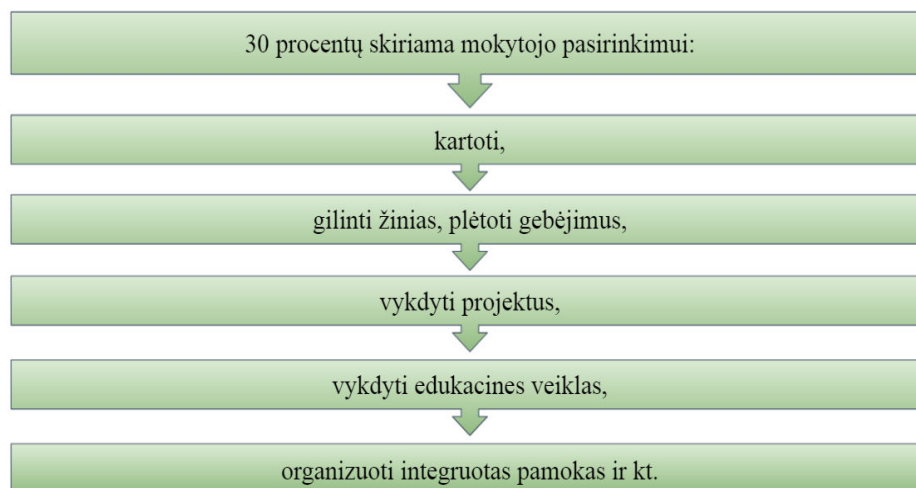
Šioje dalyje pateikiamos rekomendacijos laisvai pasirenkamam 30 procentų dalykui skirtu laiku mokymosi turiniui.

Bendrojoje programoje aprašytas privalomas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko. Kaip panaudoti kitą mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.), planuoja ir modeliuoja mokytojas, atsižvelgdamas į siekiamus tikslus konkrečioje mokymosi situacijoje, į mokyklos, klasės kontekstą, mokinių poreikius ir pasiekimus.

Pasirenkant mokymosi turinį, laikomasi turiniui taikomų kokybės kriterijų:

- **vertybinis kryptingumas** – mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi: mokinių kompetencijas ugdo reikšminguose kontekstuose, priimdamas vertybinėmis nuostatomis grindžiamus sprendimus ir įgyvendindamas prasmingus pokyčius;
- **reiklumas** – mokymosi turinys skatina akademinius iššūkius, išsamų žinojimą, kūrybinį mąstymą, veiklą ir refleksiją;
- **kontekstualumas** – mokymosi turinys siejamas su kontekstais, kurie mokinių motyvuotą aktyviam pažinimo procesui ir mokymosi rezultatų pritaikymui; į programų turinį įtraukiamos ir tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką;
- **dinamiškumas** – mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovės ir jos pažinimo rezultatų (sampratų, teorijų, idėjų) kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį ir atveriant ateities perspektyvą;
- **sutelktumas** – siekiant gilaus mokymo(si) ir rezultatų kokybės, užtikrinama mokymosi turinio, suteikiančio akiračio platumą ir geresnį suvokimą, apimtis;
- **nuoseklumas** – mokymosi turinio seka grindžiama ugdymo uždaviniais, atitinkamų mokslų akademinė logika ir atsižvelgiant į mokinio jau pasiektus mokymosi rezultatus, taip pat amžiaus tarpsnių ypatumus;
- **integralumas** – stiprinamas įvairių mokomųjų dalykų turinio tarpusavio ryšys, siekiant padėti mokiniui formuoti vientisą pasaulėvaizdį;
- **dermė** – ugdymo tikslai, uždaviniai, mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir rezultatų vertinimas suderinti tarpusavyje. Užtikrinama įvairių dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų / koncentrų (vertikali) dermė. (Bendrųjų programų atnaujinimo gairės, 40 punktas).

Mokytojas – sprendimų priėmėjas

Galimos įvairios pasirenkamo turinio realizavimo formos, kurių tikslas – padėti mokiniams ugdytis vertybines nuostatas, įtvirtinti per lietuvių gestų kalbos pamokas įgytas žinias, plėtoti gebėjimus, įgyti estetinės patirties, visapusiškai plėsti kultūrinį akiratį:

- projektinė veikla (trumpalaikiai ir ilgalaikiai projektai, asmeniniai ir grupiniai projektai, dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai);
- moduliai konkrečioms gebėjimams plėtoti ir gilinti siekiant aukštesnio pasiekimų lygmenų;
- tarpdalykinių temų plėtojimas;
- mokymasis įvairiose kultūrinėse erdvėse;

- dalyvavimas kultūriniuose renginiuose;
- pažintinė veikla, susitikimai su žymiausiais kurčiųjų bendruomenės, Lietuvos kūrėjais;
- kūrybinė veikla ir kt.

Dalyvavimas kultūriniame gyvenime

Mokiniai:

- vertina lietuvių gestų kalbą kaip esminį kurčiojo pasaulėvaizdį ir tapatybę formuojantį komponentą, kurčiųjų kultūros raiškos būdą ir kurčiųjų bendruomenės, Lietuvos visuomenės bendravimo priemonę, vertina kurčiųjų kultūrą kaip vertingą pasaulio kultūrų įvairovės dalį;
- identifikuoja ir suvokia save kaip lietuvių gestų kalbos, kurčiųjų kultūros paveldėtojus, puoselėtojus ir kūrėjus; vertina dialogišką santykį su kitomis kultūromis;
- įgyja lietuvių gestų kalbos pažinimo pagrindus; išsiugdo gebėjimus veiksmingai komunikuoti lietuvių gestų kalba gyvai bei virtualioje erdvėje, atsižvelgiant į komunikacinę situaciją, tikslus ir adresatą; išsiugdo poreikį nuolat tobulinti savo kalbą;
- įgyja kurčiųjų kultūros pažinimo pagrindus; ugdo estetinį skonį, savarankišką ir kūrybišką požiūrį į kurčiųjų kultūrą, dialogišką santykį su kitomis kultūromis; aktyviai dalyvauja mokyklos, kurčiųjų bendruomenės, šalies kultūrinėje veikloje; atsakingai ir legaliai vartoja intelektinius kultūros produktus.

5–6 klasės

Dalyvavimas kultūriniame gyvenime:

- teatro, muziejaus, kino teatro lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis ir kūriniais;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir regioniniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kurčiųjų bendruomenės organizacijomis;
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, muziejais, teatrais, meno mokyklomis ir kt.);
- susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais ir kultūriniais įvykiais.

7–8 klasės

Dalyvavimas kultūriniame gyvenime:

- teatro, muziejaus, kino teatro lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikromis temomis ir kūriniais;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir regioniniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kurčiųjų bendruomenės organizacijomis;
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, muziejais, teatrais, meno mokyklomis ir kt.);
- susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais ir kultūriniais įvykiais.

9–10 (I–II) gimnazijos klasės

Dalyvavimas kultūriniame gyvenime:

- teatro, muziejaus, meno parodų ir pan. lankymas;
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikrais kurčiųjų kultūros kūrinių, temomis arba kurčiųjų kultūros ar istorijos reiškiniais;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai, regioniniai ir respublikiniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai, respublikiniai ir tarptautiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kurčiųjų bendruomenės organizacijomis;
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, teatrais, kino teatrais, muziejais, galerijomis, meno mokyklomis ir kt.);
- susipažinimas su žymiausiais kurčiųjų kultūros kūrėjais, mokslininkais, jų kūryba ar darbais ir kultūriniais įvykiais;
- susipažinimas su svarbiausiais istoriniais įvykiais.

5. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Šioje dalyje pateikiama veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžių, asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų pavyzdžių su nuorodomis į šaltinius ir patarimais mokytojams.

Ugdymo proceso kokybė didele dalimi priklauso nuo kokybiško edukacinių veiklų planavimo, todėl svarbu planuojant pasitelkti integracinius ryšius, įvairius šaltinius, netradicines aplinkas įgalinti mokinius įvairiapusiam ir motyvuojančiam mokymuisi. Įgyvendinimo rekomendacijose planavimo aspektai pateikiami kaip darbo įrankis, kuris paskatintų ieškoti naujų idėjų, netradicinių ugdymo proceso organizavimo formų, kurios sudaro galimybes kartu su mokiniais kurti lankstų, besimokančiųjų poreikius ir mokymosi galimybes atitinkantį mokymosi „kelią“ ir siekti LGK BP apibrėžtų mokinių pasiekimų.

Pagrindinis ugdymas						
Privalomas LGK mokymosi turinys 70%	5 klasė	6 klasė	7 klasė	8 klasė	9 klasė	10 klasė
	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)	74 (2)
	52/22	52/22	52/22	52/22	52/22	52/22
	148 (104/44)			148 (104/44)		148 (104/44)
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys 30%	Iš viso 444 (312/132) pamokos					
dalyko mokymuisi skirtų pamokų						

Valandų skaičius: 2 valandos per savaitę.

Ugdomos kompetencijos:

- Pažinimo kompetencija (dalyko žinios ir gebėjimai; kritinis mąstymas; problemų sprendimas; mokėjimas mokytis)
- Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija (savimonė ir savitvardos įgūdžiai; empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas; atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys įvertinant pasekmes; rūpinimasis sveikata)
- Kūrybiškumo kompetencija (tyrinėjimas; generavimas; kūrimas; vertinimas ir refleksija)
- Pilietiškumo kompetencija (pilietinis tapatumas ir pilietinė galia; gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms; valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje)
- Kultūrinė kompetencija (kultūrinis išprusimas; kultūrinė raiška; kultūrinis sąmoningumas)
- Komunikavimo kompetencija (pranešimo kūrimas; pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika; pranešimo analizė ir interpretavimas)

- Skaitmeninė kompetencija (skaitmeninis turinys; skaitmeninis komunikavimas; skaitmeninė sauga; problemų sprendimas)

Lietuvių gestų kalbos (LGK) mokymosi turinys sudaro sąlygas ugdyti kompetencijas. Atkreiptinas dėmesys, kad mokymosi turinio apimtys pateikiamos išskiriant privalomą turinį ir pasirenkamą turinį, kurį pasirenka mokytojas atsižvelgdamas į mokinių galimybes, derindamas su kitais mokytojais.

5–6 klasė	
Mokymosi turinys	Valandų skaičius 148 (104/44)
Privalomas LGK mokymosi turinys	104
Kalbos vartojimas	36
Informacijos perdavimas (iš savo patirties, bendruomenės ar visuomenės gyvenimo, kitų mokomųjų dalykų ar kt.). Adresato sudominimo būdai. Rengiamas pristatymas.	6
Kalbama atsižvelgiant į adresatą ir komunikacinę situaciją (pvz., pasakų sekimas, padavimų, legendų, anekdotų pasakojimas jaunesniems mokiniams). Komunikacijos formos, vartojamos artimiausioje aplinkoje bendraujant lietuvių gestų kalba. Raiškos įvairumas skirtingose situacijose.	10
Kalbiniai žaidimai, eksperimentai. Kalbinės raiškos skirtumai. Inscenizuojamos, vaidinamos įvairios situacijos (pagal galimybes įrašant).	6

Dalyvaujama pokalbiuose apie pamokas, varžybas, kurčiųjų renginius, paveikslus, parodas, televizijos laidas, spektaklius ir pan. (pasakojama, aiškinama, reiškiamą nuomonę).	6
Aiškinamasi dažniau vartojamų sąvokų (ir iš kitų mokomųjų dalykų turinio) prasmę.	4
Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmių priežasčių ir numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.	4
Kalbos pažinimas	40
Motyvacija gestų kalboje ir lietuvių kalboje, gesto ir gestikuliacijos, gramatinių ir ekspresyviųjų nerankinių elementų skirtumai.	4
Fonologinė gesto sandara (čeremos).	4
Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas.	6
Gestų darybos būdai: polisintetinių gestų daryba taikant proformas, sudurtinių gestų daryba, kiekinius daiktavardžius išreiškiančių gestų daryba. Kiti gestų atsiradimo būdai, seni ir nauji gestai.	8
Lyginama gesto ir žodžio morfologinė sandara.	4
Erdvės vartojimas. Erdvė kaip gramatinės raiškos priemonė. Vaidmenų kaita.	4
Ribų tarp sakinių ir vienerūšių sakinio dalių žymėjimas (galvos judesiai, sulaikymas, mirksnis ir kt.).	4
Skirtumai tarp LGK ir kalkingės kalbos. Atpažįstamos ir taisomos klaidos.	2
Lietuvių gestų kalba – kurčiųjų bendruomenės turtas ir pasaulinės gestų kalbų šeimos narė. Gimtosios ir valstybinės kalbos samprata.	2
Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška	28
Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje.	4
Literatūra kaip išmonė. Tikrovės pasaulis literatūroje. Aptariama, kas literatūros kūrinys primena tikrovę, kas išgalvota. Mokomasi glaustai atpasakoti tekstą ar jo dalį, neiškreipiant esmės, rasti nurodytą informaciją tekste, skirti tikrus dalykus nuo išgalvotų.	6
Nagrinėjami ir kuriami gestų kalbos poezijos, prozos tekstai ir (arba) pasakojimai lietuvių gestų kalba (pagrindinė mintis, veikėjų vaizdavimas, vaizdus pasakojimas). Perteikiami grožinės literatūros (prozos) tekstai gestų kalba, perkeltinės reikšmės raiškos galimybės.	12
Literatūriniai žaidimai: inscenizuojami, improvizuojami, kuriami tekstai (pagal galimybes įrašant). Vaidmenys.	6
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys	44

7-8 klasės	
Mokymosi turinys	Valandų skaičius 148 (104/44)
Privalomas LGK mokymosi turinys	104
Kalbos vartojimas	38
Gaunama, renkama ir pristatoma informacija nurodytais tikslais (pvz., medžiaga pranešimui; pasakojimai ir anekdotai iš kurčiųjų aplinkos ir tradicijų). Vertinamas pristatymas. Kritiškas „klausymasis“. Informacija iš lietuvių gestų kalbos šaltinių.	6
Stebima ir tyrinėjama kalbos (pvz., vaikų iš kurčiųjų ir girdinčiųjų šeimų, įvairių regionų atstovų, profesijų, kartų ar kt.) įvairovė. Konteksto (laikotarpio, vietos, situacijos, dalyvių) įtaka kalbai.	6
Monologinis kalbėjimas pagal įvestis.	4
Analizuojami ir vertinami įvairūs vaizdo įrašai.	4
Diskutuojama apie meną, kultūrą bei kitomis aktualiomis temomis (pvz., draugystė, atsakomybė, laisvė, orumas ir pan.).	6
Interviu pagal pateiktus klausimus.	4
Dalyvaujama viešuose pokalbiuose ar diskusijose.	4
Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmių priežasčių, numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.	4
Kalbos pažinimas	36
Nerankiniai elementai: leksinės ir gramatinės jų funkcijos, mimika.	3
Fonologiniai LGK procesai (asimiliacija, akomodacija, redukcija, dubliavimas).	3
LGK gestų leksinės ir gramatinės klasės, jų kaitymas, funkcijos tekste ir santykis su lietuvių kalbos dalimis.	3
Verčiama iš lietuvių kalbos perteikiant pagrindinę mintį, aptariami skirtumai tarp lietuvių kalbos ir LGK, tarp rašytinės ir sakytinės lietuvių kalbos formos.	3
LGK sakinių struktūra, gestų tvarka sakinyje ir nerankinių elementų sintaksinės funkcijos. Nerankiniai elementai ir intonacija.	3
Įvairūs LGK ir lietuvių kalbos variantai: dialektai, sociolektai, idiolektai, žargonas ir kt.	3
Diachroninio kalbos kitimo bruožai, pasirenkamas kalbėjimo stilius atsižvelgiant į tekstą, situaciją ir komunikacines intencijas. Įvairaus amžiaus kurčiųjų kalba.	3
Kalbų ryšiai. Žodžių (gestų) skolinimasis kaip kalbos kitimo reiškinys. Kiti naujų gestų atsiradimo būdai, senų gestų nykimas (Aptariama Lietuviškų gestų žodynelio ir Lietuvių gestų kalbos žodyno leksika).	4

LGK ir kitų šalių gestų kalbų istorija, tarptautinė gestų kalba, gestuno.	4
Įvairios pirštų abėcėlės (PA) ir jų istorija, gestai, padaryti su PA ženklais (dakilemomis). Tarptautinė PA.	4
LGK ir kalkinės gestų kalbos skirtumai, šių kalbų vartojimo sritys. Kitos gestų kalbos formos (pvz., taktilinė kalba (kurčnerėgiams), dirbtinės gestų kalbos).	3
Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška	30
Lietuvos kurčiųjų istorija.	10
Literatūriniai bandymai. Kuriami įvairūs tekstai (realistiniai, fantastiniai, humoristiniai), atkreipiant dėmesį į kalbos ekspresyvumą įvairiose veiksmo situacijose. Komizmo raiškos būdai. Vaizduojamos komiškos situacijos.	10
Drama ir proza, drama ir spektaklis. Vaidinimai įvairiems adresatams.	10
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys	44

9-10 klasės	
Mokymosi turinys	Valandų skaičius 148 (104/44)
Privalomas LGK mokymosi turinys	104
Kalbos vartojimas	36
Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės. Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams.	6
Diskutuoama įvairiomis temomis (pvz., gestų kalbos specifika įvairiose šalyse, jaunimo lietuvių gestų kalbos ypatumai, ar LGK mokėjimas man asmeniškai vertingas, ir pan.). Išsakomos nuomonės, požiūriai, argumentuojama. Samprotaujamojo teksto struktūra.	8
Interviu pasirinkta tema (rengiami klausimai, imamas, apibendrinamas ir įvertinamas interviu).	6
Stebimi filmai, bendruomenės renginiai, dokumentinės ir diskusinės televizijos laidos (ar vaizdo įrašai su vertimu) (objektyvumas ir neobjektyvumas, manipuliacijos kalba). Aptariamas turinys ir įvairių efektų naudojimo dermė ir tikslingumas.	6
Kuriami ir skelbiami gestų kalbos tekstai (pvz., vaizdo laišakai kitoms mokykloms, interneto svetainėms ar pan.).	6
Nagrinėjama savo raiška lietuvių gestų kalba, ieškoma sėkmės ar nesėkmių priežasčių ir numatomi tolesnio kalbos tobulinimo būdai.	4
Kalbos pažinimas	38

Transkribuojami LGK tekstai rašytine forma.	4
Gestų notacijos sistemos, vartojamos gestotyroje.	4
LGK leksika: skoliniai, naujadarai. LGK žodynai.	3
LGK gramatinės raiškos priemonės ir jų funkcijos. Lyginama LGK ir lietuvių kalbos gramatinė raiška. Gestų daryba.	8
LGK ir lietuvių kalbos sakinių sudarymo būdai. Ribų žymėjimas.	4
Verčiama iš lietuvių kalbos į LGK tiksliai perteikiant mintį tinkamai pasirinktu stiliumi.	3
Verčiami perkeltinės reikšmės žodžiai.	4
Gestų kalbos vartojimas ugdant kurčiuosius.	3
Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka LGK.	3
Kalbų kitimo procesai ir priežastys. Kalba kaip gyvas ir nuolat kintantis reiškiny.	3
Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba.	3
Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška	30
Lietuvos kurčiųjų bendruomenės veikla. Kurčiųjų kultūros bruožai. Susipažįstama su pagrindinėmis savo bendruomenės ir Lietuvos kurčiųjų draugijos veiklos kryptimis. Aptariami kurčiųjų kultūros bruožai.	8
Diskutuojama apie grožinius tekstus, jų žodinę raišką ir kontekstus. Pristatomi ir interpretuojami poezijos tekstai.	12
Teatro eksperimentai. Įvairių autorių ir savo sukurtų tekstų vaidinimas, inscenizavimas realioje ar įsivaizduojamoje scenoje, fiksavimas. Gestų kalbos meninės raiškos priemonių vartojimas.	10
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys	44

Galimų asmeninių ir grupinių projektinių darbų temų, projektinių darbų pavyzdžiai

5–6 klasės

Projektas „Lietuvos kurčiųjų draugija“

25.1. Kalbos vartojimo mokymo(si) turinys

25.1.1. Informacijos perdavimas (iš savo patirties, bendruomenės ar visuomenės gyvenimo, kitų mokomųjų dalykų ar kt.). Adresato sudominimo būdai. Rengiamas pristatymas.

25.3. Kurčiųjų kultūros ir kultūrinės raiškos mokymo(si) turinys

25.3.1. Susipažįstama su kurčiųjų bendruomenės veikla Lietuvoje

I. Projekto tikslas:

- Skatinti mokinius domėtis Lietuvos kurčiųjų kultūros paveldu, vertybėmis, jas puoselėti.
- Supažindinti su Lietuvos kurčiųjų draugijos veikla, svarbiausiomis istorijos datomis ir istorinius įvykius menančiais pastatais, gatvėmis.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybingumą ir kultūrinį sąmoningumą.
- Surengti pažintinę ekskursiją po Lietuvos kurčiųjų draugijos pastatą.
- Padėti mokiniams rinkti medžiagą apie Lietuvos kurčiųjų draugiją, jos istoriją, asmenybes ir veiklą.
- Organizuoti žinių viktoriną „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.
- Pristatyti mokinių sukurtus darbus.

III. Numatoma veikla:

- Pažintinė ekskursija po Lietuvos kurčiųjų draugijos pastatą.
- Mokinių susitikimas su Lietuvos kurčiųjų draugijos atstovais.
- Medžiagos apie Lietuvos kurčiųjų draugiją rinkimas ir sisteminimas, standų rengimas ir pristatymas mokyklos foje.
- Žinių viktorina „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.

IV. Laukiami rezultatai:

- Parengti standai mokyklos fojė „Lietuvos kurčiųjų draugija, jos istorija ir asmenybės“.
- Mokiniai įgis daugiau žinių apie Lietuvos kurčiųjų draugiją, jos istoriją, įgytomis žiniomis ir patirtimi dalsis su kitais mokiniais.
- Surinktos medžiagos panaudojimas ugdymo procese.

7–8 klasės

Projektas „Mano gimtasis kraštas ir jo įžymios asmenybės“

26.1. Kalbos vartojimo mokymo(si) turinys

26.1.1. Gaunama, renkama ir pristatoma informacija nurodytais tikslais (pvz., medžiaga pranešimui; pasakojimai ir anekdotai iš kurčiųjų aplinkos ir tradicijų). Vertinamas pristatymas. Kitiškas „klausymasis“. Informacija iš lietuvių gestų kalbos šaltinių.

I. Projekto tikslas:

- Ugdyti mokinių norą pažinti gimtojo krašto ir apylinkių istoriją, suvokti dvasines ir kultūrinės vertybes, jas puoselėti.
- Pažinti garsias savo gimtojo krašto asmenybes.

II. Uždaviniai:

- Skatinti mokinius domėtis savo gimtojo krašto istorinėmis vietomis, žymiomis asmenybėmis.
- Ugdyti mokinių kūrybiškumą ir sąmoningumą.
- Paraginti mokinius rinkti informaciją, atskleidžiančią garsių Lietuvos žmonių darbus, kūrybą, visuomeninę veiklą ir t. t.
- Sisteminti surinktą medžiagą ir informaciją, mokyti ją pristatyti mokyklos bendruomenei.

- Suorganizuoti kūrybinių mokinių darbų pristatymą.

III. Numatoma veikla:

- Medžiagos apie gimtąjį kraštą rinkimas ir sisteminimas.
- Stendų rengimas.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai geriau susipažins su gimtuoju kraštu, jo istorija, gyventojais.
- Domėjimasis gimtinės praeitimi.
- Praplės gimtojo krašto istorijos žinias.
- Lavins gebėjimą apdoroti sukaupią informaciją.
- Pagal surinktą medžiagą bus parengtas stendinis pranešimas „Mano gimtasis kraštas ir jo įžymybės“ ir pristatytas mokyklos bendruomenei.

Mokinių darbų pavyzdžiai:

[Čia Lietuva, čia mano namai](#)

Lietuvių gestų kalbos ugdymosi įvairiose edukacinėse erdvėse galimybės. LGK prieinamos informacijos ištekliai

<https://www.kvb.lt/lt/krastieciams/gallery/210-marvos-dvaras>

LRT pastatas / LRT archyvų nuotr.

<https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1111933/lrt-isiku-rusi-kurciuju-mokyklos-pastate-nutarus-statyti-telecentra-vi-etos-buvo-ieskoma-visame-vilniuje>

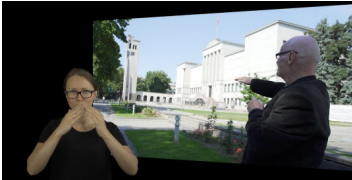
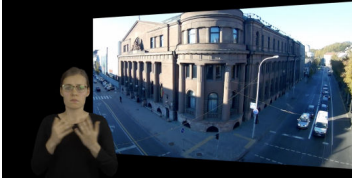
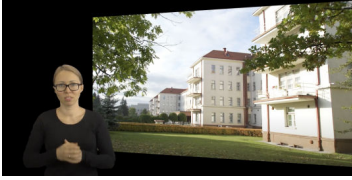
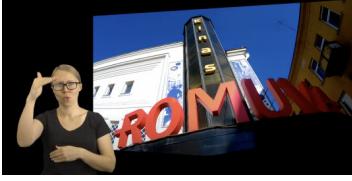
Žymiausi tarpukario Kauno modernistinės architektūros objektai

Pristatoma 15 maršrutų, perteikiančių pačius svarbiausius 1919–1940 m. laikotarpio Kauno architektūros objektus ir amžininkų gyvenimo istorijas. Projekto tikslas – susipažinti ir įvertinti architektūrinį – istorinį Kauno veidą ir išsaugoti jį ateičiai.

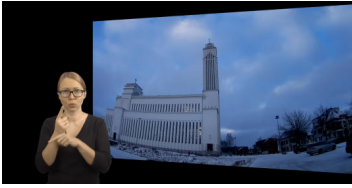
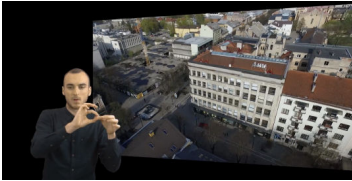
Šaltinis: <https://www.t=PLKM9h8REU3CjkgZd2zn4Fbyoutube.com/playlist?lis1AVMx3Si0xR>

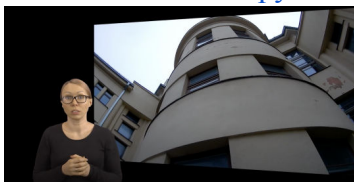
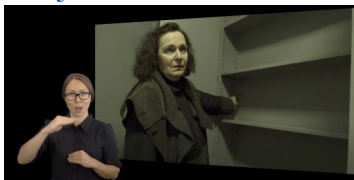
[Stop juosta maršrutas Nr.1 – Karo muziejus](#)

Laidoje pristatomas vienas ryškiausių, tarpukario Lietuvos laikotarpiu galutinai susiformavęs Vienybės aikštės architektūrinis kompleksas bei jo

	centriniai objektai – Vytauto Didžiojo bei M. K. Čiurlionio muziejai. Architektūriniai objektai: Vytauto Didžiojo karo muziejus Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus Vienybės aikštė ir ją supantys pastatai: buvęs Žemės bankas (dab. KTU Centriniai rūmai), brolių Vailokaičių namas (neišklikęs), buvusios Užsienio reikalų ministerijos pastatas (dab. Prezidento V. Adamkaus biblioteka-muziejus).
Stop juosta maršrutas Nr.2 – Lietuvos bankas 	Laidoje pasakojama apie vieną iš pirmųjų Pirmosios Respublikos laikotarpiu pastatytus Lietuvos banko rūmų – vieną brangiausių to laikotarpio pastatų, kuriame gyveno tuometinis Ministras pirmininkas A. Voldemaras. Architektūriniai objektai: Lietuvos banko rūmai Kiti pastatai: Banko tarnautojų namas, Pirmasis Lietuvos banko pastatas.
Stop juosta maršrutas Nr.3 - Karininkų ramovė 	Pagrindinis laidos objektas – Laikinosios sostinės karininkijos iniciatyva pastatyta Kauno karininkų ramovė. Pastarojoje šiuo laikotarpiu buvo ypatingai intensyvus visuomeninis gyvenimas, o karininkija buvo privilegijuotas visuomenės sluoksnis. Architektūriniai objektai: Kauno Karininkų ramovė Kiti pastatai: Karininkų ramovės „biznio“ namas, pirmoji Karininkų ramovė.
Stop juosta maršrutas Nr.4 – Kauno klinikos 	Maršrutas veda į tuometiniame Kauno užmiesčio laukuose pastatytas Vytauto Didžiojo universiteto klinikas, tapusias tarpukario Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos pažiba. Taip pat aptariamasi ir kitos tuometinės gydymo įstaigos, gydytojų gyvenimas. Architektūriniai objektai: VDU klinikos Kiti pastatai: Akių-ausų klinikos, Medicinos fakulteto rūmai, Julijono Tiknevičiaus namas.
Stop juosta maršrutas Nr.5 – Kino teatrų gatvė 	Laidoje pasakojama apie centrinę Kauno gatvę – Laisvės alėją bei jos nepaprastą klestėjimą tarpukario Lietuvos metais. Didžiausias dėmesys skiriamas tuometiniam fenomenui – po visą Laisvės alėją išsimėčiusiems kino teatrams ir tuometinei Kauno bohemei. Architektūriniai objektai: „Romuva“ Kiti kino teatrai: „Metropolitain“ (dab. Nacionalinis Kauno dramos teatras), „Palas“ (dab. SEB bankas), „Triumf“ (neišklikęs), „Odeon“, „Glorija“ (dab. Kauno lėlių teatras), „Pasaka“, „Daina“, „Aušra“, „Forum“, „Kapitol“ (dab. „Kanklės“) Kiti laisvės alėjos objektai: buvusi „Konrado“ kavinė
Stop juosta maršrutas Nr.6 – Tyrimų laboratorija	Žaliakalnyje iki šių dienų yra išlikęs vienas unikaliausių tarpukario Lietuvos architektūros pavyzdžių – Cheminių tyrimų laboratorija. Laidoje pasakojama apie ją bei apie Antrojo pasaulinio karo metu susprogdintus Fizikos-chemijos instituto rūmus. Architektūriniai objektai:

	Cheminių tyrimų laboratorija Fizikos-chemijos instituto rūmai – neišlikę.
Stop juosta maršrutas Nr.7 – Švietimo sistema tarpukariu 	Švietimo sistemos tobulinimas buvo svarbi jaunos valstybės modernizavimo priemonė. Tarpukariu kasmet buvo pastatoma maždaug po 80 naujų mokyklų – naujos pradžios mokyklos, valstybinės ir privačios gimnazijos. Kaune veikė 6 lietuvių, 6 žydų, taip pat rusų, lenkų ir vokiečių gimnazijos. 1922 m. įkurtas Lietuvos universitetas. Architektūriniai objektai: J. Jablonskio mokykla (dab. J. Jablonskio gimnazija) Kiti pastatai: Šančių gimnazija (dab. KTU Vaižganto progimnazija), M. Pečkauskaitės privati gimnazija ir Ateitininkų rūmai (dab. KTU III rūmai), Kauno „Aušros berniukų gimnazija“ (pastatas neišlikęs, dab. Kauno „Aušros“ gimnazija), Kauno vokiečių aukštesnioji realinė gimnazija (dab. A. Puškino gimnazija), Rusų gimnazija „Mokslas-šviesa“ (dab. Kauno pedagogų kvalifikacijos centras), Žydų realinė gimnazija (dab. Juozo Naujalio muzikos gimnazija), Lenkų Adomo Mickevičiaus gimnazija (dab. Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazija), prof. Tado Ivanausko namai Obelynėje.
Stop juosta maršrutas Nr.8– Ambasadų gatvė 	Laidoje pasakojama apie Kauno V. Putvinskio gatvę, išsiskiriančią nepaprasta tarpukario architektūrinių pavyzdžių gausa. Ypatingas dėmesys skiriamas buvusioms ambasadoms, bei kitoms diplomatinėms atstovybėms bei istorijoms. Architektūriniai objektai: Pagrindiniai V. Putvinskio gatvės pastatai: Karininko A. Sliesoraičio namas, Gydytojos Nadieždos Nagornienės namas (jame buvo įsikūręs Vengrijos garbės konsulas), Namas, projektuotas Apaštališkojo Sosto nuncijui (dab. Kauno menininkų namai), Advokato K. Škėmos namas, Dailininko A. Žmuidzinavičiaus namas, Burmistro J. Vileišio namas, Inžinieriaus A. Gavrogko namas, Vinco ir Onos Tercijonų namas. Kiti V. Putvinskio gatvės pastatai ir objektai: buvęs Prancūzijos nepaprastojo pasiuntinio ir įgaliotinio ministro namas (dab. Policijos pastatas), St. Kudoko projektuoti namai, kuriuose buvo įsikūrę Lenkijos diplomatai, diplomatas V. Čarneckis, Žaliakalnio funikulierius. Kiti pastatai: buvęs Japonijos konsulatą (dab. Sugiharos namai), buvusi Lietuvos ambasada Romoje „Villa Lituania“.
Stop juosta maršrutas Nr.9 – Tautinio stiliaus interpretacijos 	Nuo moderniosios komunikacijos iki Valstybės teatro. Iš naujųjų pašto rūmų 1930 m. išsiuntinėtą pranešimą – „Kowno is now Kaunas“, teigiantis naują šalies tapatybę. Šioje laidoje pasakojama apie du ryškiausius tautinio stiliaus architektūrinius pavyzdžius – tuometinį Valstybės teatrą bei Centrinį paštą. Architektūriniai objektai: Valstybės (dab. Muzikinis) teatras Centrinis Paštas
Stop juosta maršrutas Nr.10 – Sakraliniai pastatai	Laidoje pasakojama apie tarpukario Kauno konfesijų įvairovę, jų atstovų taikų sugyvenimą, dvasinį pakilimą ir padėką už Laisvę. Ypatingas

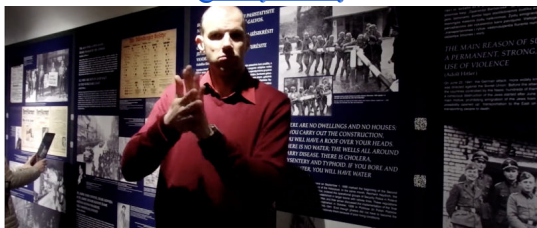
	dėmesys skiriamas Pirmosios Respublikos laikotarpiu suprojektuotiems Kauno sakraliniams pastatams. Architektūriniai objektai: Kristaus Prisikėlimo bazilika Evangelikų – reformatų bažnyčia Kauno choralinė sinagoga Šv. Apaštalų Petro ir Povilo soboras (vėliau – Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia) Apreiškimo Švč. Dievo Motinai katedra Kauno mečetė Laikinoji Kristaus Prisikėlimo bažnyčia
Stop juosta maršrutas Nr.11 – Kauno modernizmas Europoje 	Laidoje į tarpukario Kauno modernistinę architektūrą pažvelgiama iš platesnės, europinės perspektyvos, aptariant ir miesto siekį patekti į pasaulio paveldo sąrašą. Tuo pačiu aptariamai ir du ryškūs Kauno paveldo pavyzdžiai – „Pažangos“ bendrovės (kur buvo leidžiamos ir platinamos knygos) rūmai ir „Pienocentro“ (centrinis Lietuvos pieno centro perdirbimo bendrovių sąjunga) pastatas. Architektūriniai objektai: „Pažangos“ bendrovės rūmai „Pienocentras“
Stop juosta maršrutas Nr.12 – Žaliakalnis 	Tarpukario Kaune, aukštutinėje Nemuno terasoje susiformavo unikali miesto dalis – Žaliakalnis. Šioje laidoje pasakojama apie išskirtinius jos architektūrinius pavyzdžius, tarp kurių labiausiai išryškėja svarbiausių Pirmosios Lietuvos Respublikos veikėjų gyvenamieji namai. Architektūriniai objektai: Parodos kalno pastatai: Studentų korporacijos „Neo-Lithuania“ rūmai, buvusi vokiečių pasiuntinybė Vytauto parkas (įtraukiant ir Kauno kurhauzą) „Radijo stoties“ rajono pastatai: politiko, kunigo, rašytojo A. Šmulksčio namas, kunigo J. Purickio namas, diplomato P. Klimo vila „Eglutė“, valstybininko J. Papeckio namas, ginklavimosi valdybos viršininko P. Lesauskio namas, švietimo ministro J. Tonkūno namas – Japonijos konsulas, banko tarnautojų kooperatyvas Prisikėlimo bažnyčios apylinkės: Tubelių namas, architekto F. Vizbaro pilaitė (neišlikusi) Kiti pastatai: buvusi Italijos pasiuntinybė, architekto S. Kudoko namas
Stop juosta maršrutas Nr.13 – Administraciniai pastatai 	Laidoje pasakojama apie tarpukario Kauno administracinių pastatų pavyzdžius. Tuo pačiu įtraukiamas ir itin svarbus aspektas – vėlyva šio tipo architektūrinių objektų statyba, nulemta to meto valdžios siekio valstybines lėšas skirti prioritetinėms sritims – švietimui ir socialinei apsaugai. Architektūriniai objektai: Lietuvos Teisingumo ir Seimo rūmai (dab. Kauno valstybinė filharmonija) Valstybės taupomųjų kasų rūmai (dab. Kauno miesto savivaldybė) Kiti pastatai: buvęs pirmasis ministrų kabinetas Kaune (dab. VDU rektoratas), buvusi Žemės ūkio ir valstybės turtų ministerija (dab. KTU gynybos technologijų institutas), įtraukiant ir greta esantį pastatą ministerijos darbuotojams, Valstybės spaustuvė – VDU centriniai rūmai (dab. KTU II rūmai), Kauno apskrities savivaldybė ir Saugumo

	departamentas (dab. Kauno apskrities vyr. policijos komisariatas), buvusi Vidaus reikalų ministerija.
Stop juosta maršrutas Nr.14 – Socialinė rūpyba 	Pirmoji Lietuvos Respublika susidūrė su nemenkais socialiniais iššūkiais, kuriuos per du dešimtmečius pavyko išspręsti valstybės bei, ypač, ypatingai, visuomenės pastangomis. Laidoje pasakojama apie pagrindinius Kauno objektus, susijusius su šia sritimi. Architektūriniai objektai: Šv. Zitos draugijos namai (dab. VDU Katalikų teologijos fakultetas), įtraukiant ir Šv. Zitos koplyčią Darbo rūmai (dab. Kauno kultūros centras) Kiti pastatai: pigių butų kolonija Žaliakalnyje, Chonelio Elkeso ligoninė (dab. KTU Europos institutas), buvęs darželis „Vaikų nameliai“, Šv. Vincento Pauliečio draugijos senelių prieglauda (dab. Kauno teritorinės ligonių kasos), Ligoninių kasos (dab. Kauno centro poliklinika)
Stop juosta maršrutas Nr.15 – Tarpukario interjerai 	Kaune tarpukariu pastatyta 7000 naujų namų – taikytos naujos technologijos – gelžbetonis ar stiklas. Laidoje pristatoma daugeliu atvejų neišlikusi tarpukario Kauno architektūrinio paveldo pusė – interjerai. Tuo pačiu, kartu su gausybe įvairių sričių ekspertų, aptariama šio paveldo reikšmė ir išsaugojimo klausimas. Architektūriniai objektai: Gydytojo A. Gylio ligoninė Verslininko J. Lapėno namas Istoriko, teisininko prof. A. Janulaičio namas Kiti pastatai: brolių Chaimsonų namas, brolių Vailokaičių namas

Kaunas	
Muziejai gestakalbiamis	
A. ir P. Galaunių namai 	Aleksoto funikulierius
Atominis bunkeris 	Baltijos cirko klounų muziejus
Brangakmenių gemologijos muziejus	IX forto muziejus

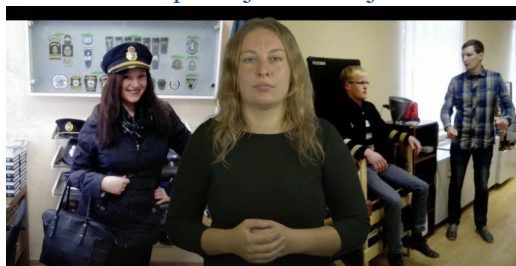
[IX forto žydų holokausto ekspozicija su vertimu į gestų kalbą](#)

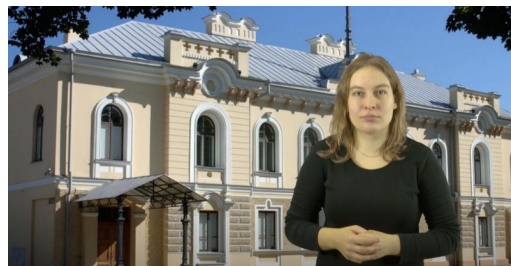
[Funikulierius](#)

[IPA policijos muziejus](#)

[Istorinė LR Prezidentūra](#)

[Istorinės, karinės technikos ekspozicija](#)

[J. Gruodžio memorialinis muziejus](#)

[J. Zikaro memorialinis muziejus](#)

[Kauno fotografijos galerija](#)

[Kauno miesto muziejus](#)

[Kauno paveikslų galerija](#)

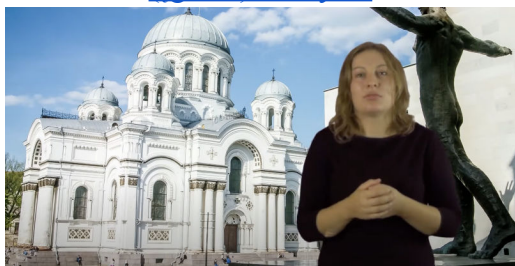
Kauno pilis

Kauno Rotušė

Kauno soboru vadinama Šv. Arkangelo Mykolo
(Igulos) bažnyčia

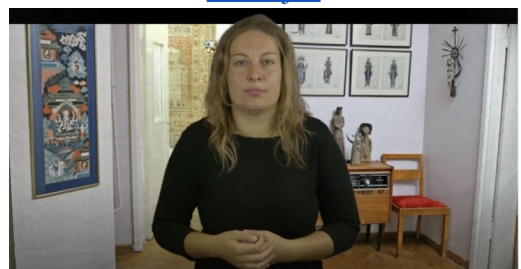
Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų
bažnyčia

„Kiemo galerija“

L. Truikio ir M. Rakauskaitės memorialinis
muziejus

Laisvės alėja

Lietuvos aviacijos muziejus

Lietuvos sporto muziejus

Lietuvos švietimo ir mokslo muziejus

Lietuvių tautinės muzikos instrumentų muziejus

Lietuvos zoologijos sodas

M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejus

Maironio lietuvių literatūros muziejus

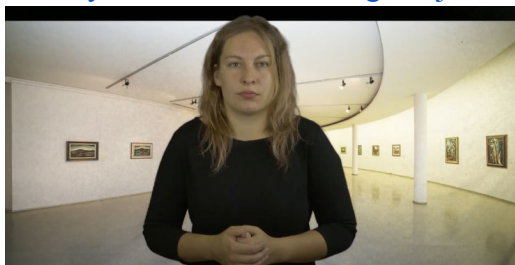
Medicinos ir farmacijos istorijos muziejus

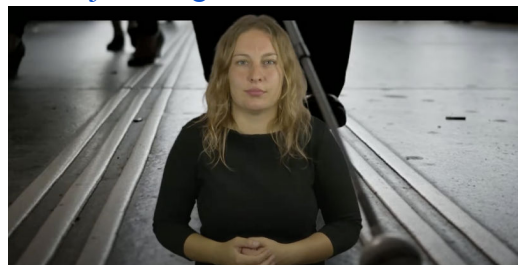
Meno parkas

Mykolo Žilinsko dailės galerija

Muziejus neregiamis XX a. katakombos

Nacionalinis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio
dailės muziejus

Paminklinė Kristaus Prisikėlimo bažnyčia

Parapinė Kauno Šv. Apaštalų Petro ir Povilo
arkikatedra bazilika

Pažaislio bažnyčios ir vienuolyno ansamblis

Perkūno namas

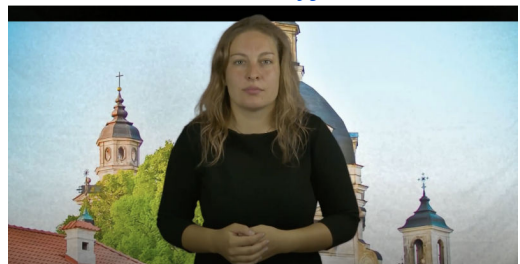
Prezidento Valdo Adamkaus biblioteka-muziejus

Rezistencijos ir tremties muziejus

Sakralinis muziejus Pažaislio vienuolyno
ansamblyje

Sugiharos namai

Šv. Jurgio kankinio bažnyčia ir Bernardinų
vienuolynas

Tado Ivanausko gamtos muziejus

Vaikų literatūros muziejus

[Velnių muziejus](#)

[Vytauto Didžiojo tiltas](#)

[Vytauto Didžiojo karo muziejus](#)

[Vilniaus gatvė](#)

[Žalgirio arena](#)

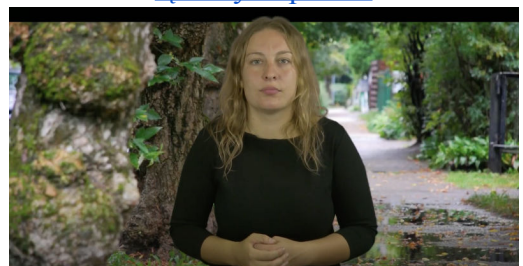

Kauno parkai, sodai

[Antakalnio parkas](#)

[Ažuolyno parkas](#)

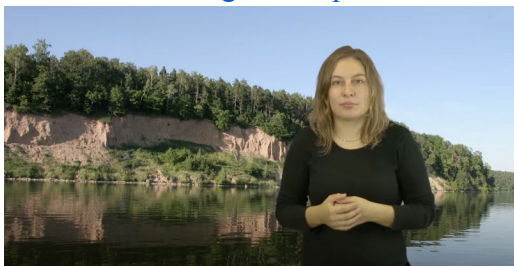

[Draugystės parkas](#)

[Kalniečių parkas](#)

[Kauno regioninis parkas](#)

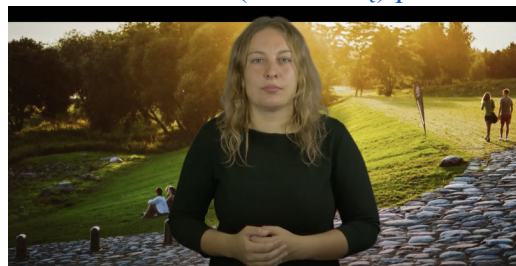
[Kovo 11-osios parkas](#)

[Klebonišio parkas](#)

[Nemuno salos \(Karmelitų\) parkas](#)

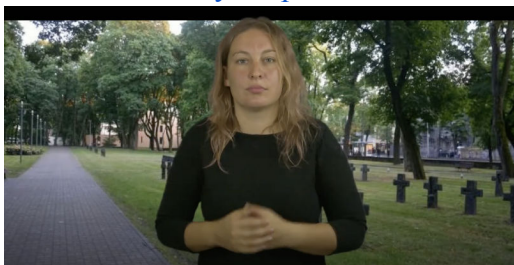
[Neries krantinės parkas](#)

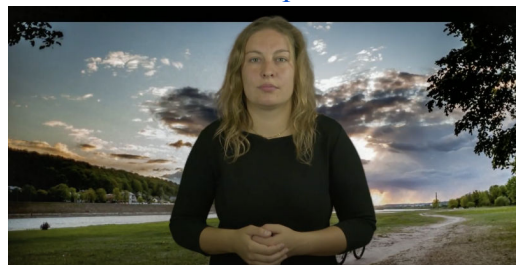
[Panemunės šilas](#)

[Ramybės parkas](#)

[Santakos parkas](#)

[VDU botanikos sodas](#)

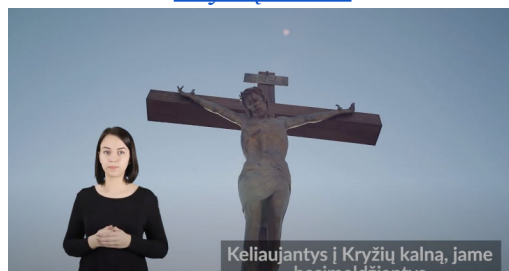

Šiauliai

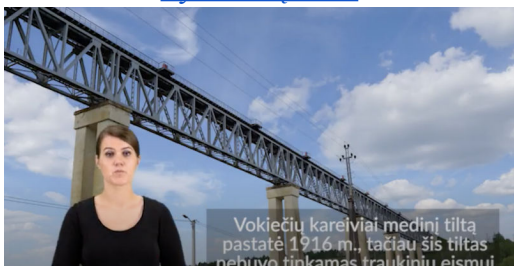
Dviračių muziejaus istorija gestų kalba

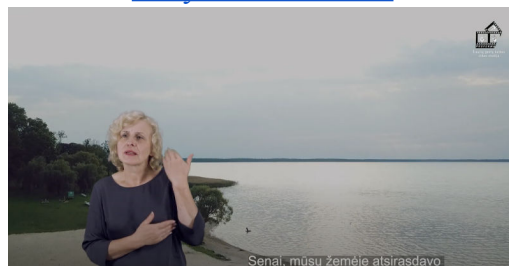
Kryžių kalnas

Lyduvėnų tiltas

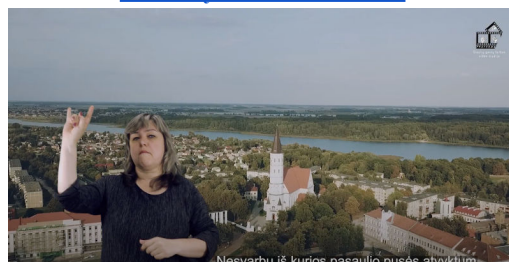
Rėkyvos ežero mitai

Šiaulių miesto istorija

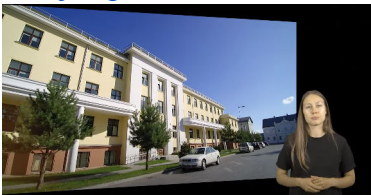
Šiaulių miesto katedra

Šiaulių miesto objektai

„Stop juosta“ maršrutai

<u>Maršrutas Nr. 31 – Pasvalys</u> 	Objektai: Ustukių tiltas per Mūšą, Chodakauskų dvaras, Vytartų dvaras, Petro Vileišio gimnazija, paminklas Petruui Vileišiui, Senoji Pasvalio geležinkelio stotis, Pajiešmeniai, siaurojo geležinkelio bėgiai
<u>Maršrutas Nr. 32 – Ukmergė</u> 	Objektai: Amatų mokykla, kurioje sukonstruotas pirmasis sklandytuvas, A. Smetonos gimnazija, pradžios mokykla, pirmasis Ukmergėje modernistinis gyvenamasis namas - gydytojo A. Dumbrio šeimos klinika ir vaistinė, ligonių kasų rūmai, Ukmergės vandens taškas.
<u>Maršrutas Nr. 33 – Šakiai</u> 	Objektai: Šakių apskrities ligoninė, Šakių žiburio gimnazija, Gelgaudiškio – Šaulių namai, Petras Biržys - Pupų dėdė, Šakių bažnyčia.
<u>Maršrutas Nr. 34 – Raseiniai</u> 	Objektai: Raseinių paštas, Senoji rinkos - turgaus aikštė, Banko rūmai, Lyduvėnų tiltas, Raseinių gimnazija.
<u>Maršrutas nr. 35 – Tauragė</u> 	Objektai: Geležinkelio stotis, Tauragės bankas, Tauragės ligoninė, Ligonų kasos, hidroelektrinė, bendrovės „Rūbas“ ir „Maistas“.
<u>Maršrutas Nr. 36 – Telšiai</u> 	Objektai: Telšių Žemaitės, buvusi Mot. Valančiaus gimnazija, Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia, ikonostasas – rankų darbo altorius, Telšių kunigų seminarija ir Telšių ješiva – rabinų mokykla – viena svarbiausių judaizmo mokyklų Rytų Europoje, Bernardinų vienuolyno rūmai ir Telšių Katedra, vyskupų rūmai, Laukuvos Rainių koplyčia.
<u>Maršrutas Nr. 37 – Marijampolė</u> 	Objektai: Geležinkelio stotis, paminklas cukriniam runkeliui, Cukraus fabrikas, per parą pagamindavęs 400 tonų cukraus, Marijampolės miesto sodas, miesto ligoninė, Parapijos namų salė dabartinis dramos teatras, Vilkaviškio vyskupijos kunigų susišelpimo draugijos namai.

<u>Maršrutas Nr. 38 – Vilkaviškis</u> 	Objektai: Vilkaviškio kunigų seminarija - siuvimo fabrikas, Vilkaviškio geležinkelio stotis, Žydų hebrajiška mokykla – dabartinė savivaldybė, Kybartų medinė gaisrinė, Kybartų neorenesansinė bažnyčia, Kybartų - anksčiau vadinta Virbalio geležinkelio stotis.
<u>Maršrutas Nr. 39 – Biržai</u> 	Objektai: Lietuvos banko rūmai. Žemės ūkio smulkaus kredito bankas. Biržų gimnazijos. Likėnų sanatorijos.
<u>Maršrutas Nr. 41 – Kretinga</u> 	Objektai: Seniausia Bažnyčia vakaru Lietuvoje, kalėjimas, vilnionių audinių gamykla, rūmai, pastatyti Šv. Antano Paduviečio garbei, Kretingos pranciškonų gimnazija, pirmasis lietuviškas kooperatyvas.
<u>Maršrutas Nr. 42 – Palanga ir Šventoji</u> 	Objektai: Šventosios uostas, žvejų vilos, žvejų namai, skulptoriaus A. Mončio namas – muziejus.
<u>Maršrutas Nr. 43 – Birštonas</u> 	Objektai: Birštono kurhauzas, pirmoji Lietuvoje Raudonojo Kryžiaus gydykla, Kaišiadorių vyskupijos kunigų sanatorija „Tulpė“, Birštono miesto muziejus, Krasausko gyvenamasis namas, Birštono sanatorija, prabangiausia Birštono sanatorija, kurią kalbinta amžinininkė, birštonietė Zita Gražina Kamarauskaitė, vadina „Ligonkase“.
<u>Maršrutas Nr. 44 – Alytus</u> 	Objektai: Viršinininko administracijos pastatas, buvęs banko skyrius, Alytaus pradinė mokykla, Adolfo Ramanausko Vanago gimnazija, dzūkų stadionas, miesto parke 1929 m pastatytas paminklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę – trimituojantis angelas, Šaulių namai, buvęs Alytaus paštas, Kurnėnų mokykla.
<u>Maršrutas Nr. 45 – Pieninės tarpukariu</u>	Objektai: viena seniausių Lietuvos pieninių Šėtoje, Kėdainių rajone.

	
<u>Maršrutas Nr. 58 – Radviliškis</u> 	Architektūriniai objektai: Radviliškio šaulių namai, miesto geležinkelio mazgas, kareivinių kompleksas, Linkaičių artilerijos dirbtuvės.
<u>Maršrutas Nr. 59 – Joniškis</u> 	Architektūriniai objektai: Joniškio liaudies bankas, miesto tarpukario vaistinė, gimnazijos rūmai, „Saulės“ pradinė mokykla, Šv. Vincento A. Paulo draugijos senelių prieglauda.
<u>Maršrutas Nr. 60 – Kudirkos Naumiestis</u> 	Architektūriniai objektai: Vinco Kudirkos tiltas, Vinco Kudirkos pradinė mokykla, Vinco Kudirkos paminklas.
<u>Maršrutas Nr. 61 – Zarasai</u> 	Architektūriniai objektai: Gronskų vila, prof. K. Būgos vardo valstybinė gimnazija, Zarasų šaulių namai, senasis Zarasų paštas.
<u>Maršrutas Nr. 62 – Pakruojis</u> 	Architektūriniai objektai: Petrašiūnų siaurojo geležinkelio stotis, brolių Maizelių malūno ir lentpjūvės statinių kompleksas, gaisrinė / ugniagesių draugijos stoginė, Pakruojo sinagoga, Kalpokų vėjo malūnas.
<u>Maršrutas Nr. 63 – Kavarskas</u> 	Architektūriniai objektai: Buvusi Kavarsko ligoninė, miesto pagrindinė mokykla, šv. Jono šaltinis, Užunvėžio šv. Mergelės Marijos bažnyčia, Kurklių sinagoga.

<u>Maršrutas Nr. 64 – Kupiškis</u> 	Architektūriniai objektai: Kupiškio geležinkelio stoties pastatas, miesto kareivinių kompleksas, karininkų ramovė, didžioji sinagoga, Nochemo Šmito malūnas, kooperatyvo ir banko pastatas.
<u>Maršrutas Nr. 66 – Jurbarkas</u> 	Architektūriniai objektai: Vytauto Didžiojo paminklas, arkangelų Mykolo ir Gabrieliaus skulptūros, valstybinė plaučių ligų ligoninė, Jurbarko gaisrinė.
<u>Maršrutas Nr. 67 – Utena</u> 	Architektūriniai objektai: Lietuvos banko skyriaus rūmai, Utenos pradžios mokykla, Lietuvos šaulių sąjungos namai, miesto pirtis, šv. Mergelės Marijos vardo bažnyčia.
<u>Maršrutas Nr. 68 – Kelmė</u> 	Architektūriniai objektai: Kelmės dvaro rūmai, šaulių namai, pieno perdirbimo bendrovė „Džiaugsmas“, linų ir medžio apdirbimo fabrikas „Linas“, Žalpių šv. Benedikto bažnyčia.
<u>Maršrutas Nr. 69 – Plungė</u> 	Architektūriniai objektai: šv. Jono krikštytojo bažnyčia, Lurdo kapucinų vienuolyno pradžios mokykla, Laisvės paminklas, Chaimo Resto viešbutis, geležinkelio stotis.
<u>Maršrutas Nr. 70 – Kuršėnai</u> 	Architektūriniai objektai: Lietuvių prekybos kooperatyvas, šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Pavenčių cukraus fabrikas, geležinkelio stotis.
<u>Maršrutas Nr. 71 – Pagėgiai</u> 	Architektūriniai objektai: Kristijono Donelaičio gimnazijos rūmai, Švento kryžiaus katalikų bažnyčios varpinė, evangelikų liuteronų bažnyčia, karalienės Luizos tiltas per Nemuną.

<u>Maršrutas Nr. 72 – Užugiris</u> 	Architektūriniai objektai: Antano Smetonos dvaras, Antano Smetonos pradžios mokykla, Antano Paduviečio bažnyčia.
---	---

9–10 klasės

Projektas „Sveikinimas Tarptautinės kurčiųjų dienos proga“

27.1. Kalbos vartojimo mokymo(si) turinys

27.1.1. Viešasis kalbėjimas. Informavimo, įtikinimo, proginės viešosios kalbos. Adresato sudominimo, dėmesio palaikymo priemonės. Rengiamas ir pristatomas projektas mažai pažįstamiems adresatams.

27.2. Kalbos pažinimo mokymo(si) turinys

27.2.9. Įvairių gestų kalbų panašumai ir skirtumai. Kitų šalių gestų kalbų įtaka LGK.

I. Projekto tikslas:

- Skatinti mokinius atrasti naujų gestų kalbų, išmokti naujų užsienio gestų kalbų.
- Padidinti supratimą apie šalių gestų kalbų skirtumus/panašumus.
- Tobulinti skaitmenines kompetencijas/įgūdžius.

II. Uždaviniai:

- Ugdyti mokinių kūrybiškumą.
- Ugdyti mokinius savarankiškumą ieškoti ir surasti tinkamų gestų klausinėjant kurčiųjų iš užsienio ir/arba internetiniame daugiakalbiame gestų kalbų žodyne.
- Sukurti trumpametražį filmą su sveikinimais savo šalies ir kitų šalių gestų kalbomis.

III. Numatoma veikla:

- Pasirinktos šalies gestų paieškos daugiakalbiame gestų kalbų žodyne <https://www.spreadthesign.com/lt.lt/search/>.
- Sveikinimų kūrimas.
- Trumpo filmo su sveikinimais kūrimas.
- Trumpo filmo su sveikinimais paskelbimas mokyklos internetinėje svetainėje.

IV. Laukiami rezultatai:

- Mokiniai išmoks naujų užsienio gestų kalbų.
- Trumpametražis filmas su sveikinimais gestų kalbomis bus paskelbtas mokyklos internetinėje svetainėje.

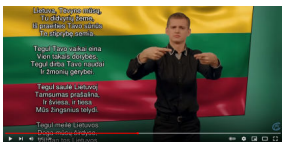
Mokinių darbų pavyzdžiai:

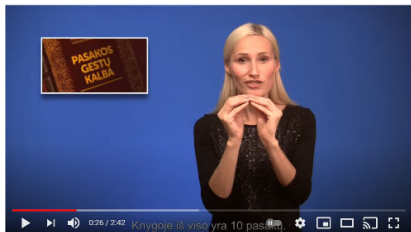
[LKNUC mokinių sveikinimas](#)

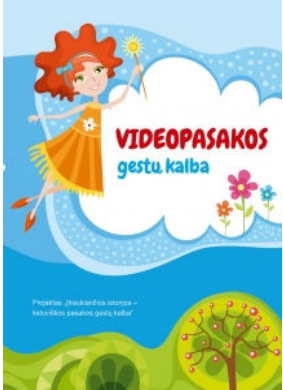
6. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.

Šioje dalyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į skaitmenines mokymo priemones, skirtas LGK BP įgyvendinti. Skaitmeninės mokymosi priemonės yra multimodalios (informacija pateikiama įvairiomis

verbalinėmis ir vizualinėmis formomis) ir adaptyvios (mokymosi turinys automatiškai pritaikomas prie besimokančiojo mokymosi galimybių ir pasiekimų).

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Lietuvos himnas 	Lietuvos himnas lietuvių gestų kalba.	https://www.youtube.com/watch?v=0VhQO4oJ714
2.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti, sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
Pasakos lietuvių gestų kalba. Vaizdo įrašų archyvas			
3.	Pasakos kurtiesiems vaikams 	Priemonė skirta supažindinti ikimokyklinio amžiaus kurčiuosius vaikus su žinomiausiomis pasakomis ir padėti jiems mokytis lietuvių gestų kalbos. Taip pat ją, kaip papildomus skaitinius gestų kalba, gali naudoti visi girdintieji, besimokantys lietuvių gestų kalbos. Priemonėje pateikiamas tekstas tik lietuvių gestų kalba. Nemokama.	https://www.youtube.com/playlist?list=PLthKPdx9sS7QYlyZi7mqSkkS7KclG2Wo „ Auksaplaukė ir trys lokiai “ (3:46) „ Bandelė “ (5:05) „ Bjaurusis ančiukas “ (5:21) „ Ežys ir kiškis “ (2:45) „ Gaidžiukas ir vištytė “ (3:06) „ Gražioji Vasilisa “ (5:49) „ Jonukas ir Onutė “ (6:12) „ Katė ir žvirblis “ (1:39) „ Maša ir meška “ (5:25) „ Mikė melagėlis “ (2:17) „ Raudonkepuraite “ (6:31) „ Ropė “ (1:58) „ Saulytė “ (3:20) „ Trys paršiukai “ (6:22) „ Vilkas ir siuvėjas “ (2:41) „ Žiogas ir skruzdėlė “ (2:41)
4.	Pasakos gestų kalba (2015 m.) 	Pasakos lietuvių gestų kalba. Pateikiami ir tekstai lietuvių kalba. Pasakos gestų kalba (su subtitrais)	https://www.youtube.com/playlist?list=PLZam5NGI7XF0nstV1ROmPYSamxGJ3ZFvn „ Apie du panašius brolius “ (11:49) „ Eglė žalčių karalienė “ (10:55) „ Gudri mergina “ (4:42) „ Kaip rupūžė su vėžliu tigrą apgavo “ (7:20)

		Nemokama. 	„Kaip žvėrys lapę teisė“ (11:18) „Kas nedirba, tas nevalgo“ (6:59) „Mergaitė iš jūros“ (8:59) „Šimtas zuikučių“ (7:29) „Trys broliai“ (9:10) „Trys plunksnos“ (6:57)
5.	Pasakos gestų kalba (2018 m.) 	Pasakos lietuvių gestų kalba. Pateikiami ir tekstai lietuvių kalba. Nemokama.	https://www.youtube.com/playlist?list=PLZam5NGI7XF3D9n3QabbbX_r_ov1wRQs Čekų liaudies pasaka „Budulinekas“ (4:35) Estų liaudies pasaka „Pelė ir žvirblis“ (3:42) Graikų liaudies pasaka „Vilko pasakojimas apie Raudonkepuraite“ (3:41) Japonų liaudies pasaka „Coliukas“ (4:27) Latvių liaudies pasaka „Vilko popieriai“ (3:23) Marių pasaka „Ugnis ir Žmogus“ (5:07) Pietryčių Azijos liaudies pasaka „Stirniukas ir krokodilas“ (2:36) Ukrainiečių pasaka „Pirštinė“ (3:19)
6.	Pasakos gestų kalba (2019 m.) 	Pasakos lietuvių gestų kalba. Pateikiami ir tekstai lietuvių kalba. Nemokama.	https://www.youtube.com/playlist?list=PLZam5NGI7XF1_RE5FpFPPOeGWYqCk34ll H. K. Anderseną „Mergaitė su degtukais“ (7:10) Filipiniečių liaudies pasaka „Pasaka apie penkis pirštus“ (3:30) Ganiečių liaudies pasaka „Kodėl žvėrys miške gyvena“ (5:13) Indoneziečių liaudies pasaka „Katinas ir beždžionės“ (3:51) Islandų liaudies pasaka „Beragėlė“ (5:42) Ispanų liaudies pasaka „Godus malūnininkas“ (5:54) Japonų liaudies pasaka „Momotaras (Persikėlis)“ (4:40) Jungtinės Karalystės liaudies pasaka „Džekas ir pupa“ (5:37) Mongolų liaudies pasaka „Nepaklusnus ožiukas“ (2:56)

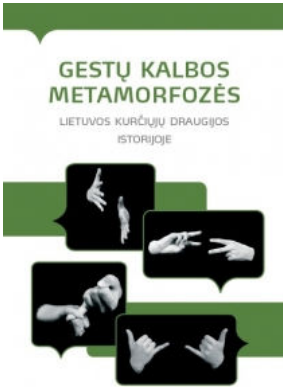
			Vokiečių liaudies pasaka „Stalelis, avinėlis ir lazda“ (7:08)
7.	Videopasakos gestų kalba 	Priemonė kurtiesiems vaikams susipažinti su lietuvių autorių knygomis ir pasakomis, kurios pateiktos lietuvių gestų kalba. Vaizdo medžiagoje verčiamų pasakų fone rodomos istorijų iliustracijos / animacijos, pateikiami tekstai lietuvių kalba. https://www.youtube.com/watch?v=WJv5Ud87IMg Nemokama.	https://www.youtube.com/watch?v=mw_xyjjTnjg&list=PLthKPdx9sS5TaW59s32AP7BmGHH5qmC9 B. Bėrantas, V. Kvieskaitė „Riešutortas“ (12:53) E. Daciūtė, I. Dagilė „Drambliai ėjo į svečius“ (10:14) R. Joni „Žvaigždėtasis Arkliukas ir Meškiukas Panda“ (39:52) K. Kasparavičius „Braškių diena“ (3:33) Lietuviška pasaka „Trys nuotakos“ (4:50) Lietuviška pasaka „Vargšas ir besotis“ (3:18) L. Žutautė „Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas“ (10:05)
8.	Pasakos gestų kalba 	Pasakų tekstai pateikiami tik lietuvių gestų kalba. Nemokama.	„Du ožiukai ant liepto“ (3:08) „Laimingo žmogaus marškiniai“ (3:38) „Mikė melagėlis“ (2:22) „Mergaitė su degtukais“ (4:45) „Ponas ir čigonas“ (2:38) „Saulė ir mėnulis“ (3:41) „Šykštus šeimnininkas“ (3:55) „Varna ir sūris“ (3:02) „Žiema“ (3:01) „Žiogas ir skruzdėlė“ (2:36) „Žvejys ir auksinė žuvelė“ (6:04)
Žodynai			
9.	Lietuvių gestų kalbos žodynas 	Lietuvių gestų kalbos (LGK) žodyne pateikiama daugiau nei 9700 gestų aprašų. Lietuvių gestų kalba yra gyva kalba, todėl ir šio žodyno rengimas – nuolatinis, nepertraukiamas procesas, jame vis atsiranda naujų gestų aprašų, pavyzdžių, korekcijų. LGK žodyno ypatybės: pateikiami gestai iš gyvos lietuvių gestų kalbos, o ne lietuvių kalbos žodžių atitikmenys;	http://lgkz.ndt.lt/

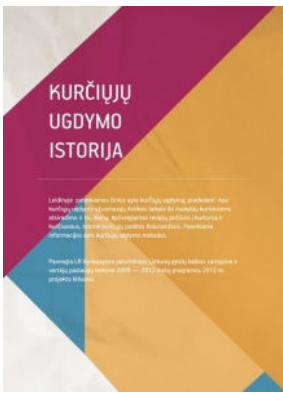
		• stengiamasi pateikti visus labiau paplitusius variantus (vartojamus skirtinguose regionuose, tarp skirtingų amžiaus grupių); • gestų reikšmės išsamiai aprašomos ir iliustruojamos vartojimo pavyzdžiais; • nurodomi gestams būdingi lūpų judesiai, aprašytos plaštakos formos, lokalizacija; • gestų galima rasti pagal įvairius kriterijus: pagal žodį, gesto formą, temą. Nemokama.	
10.	Spreadthesign – daugiakalbis internetinis gestų kalbų žodynas 	Tarptautinis žodynas, kuriuo siekiama didinti visų pasaulio gestų kalbų prieinamumą kiekvienam. Žodyne gestai pateikiami teminėmis grupėmis, pateikiami ir žodžio paaiškinimai, sakiniai, iliustracijos, vaizdo pavyzdžiai, verčiami vietovardžių pavadinimai lietuvių gestų kalba Google žemėlapyje, 360 laipsnių aplinka su vaizdais. Yra galimybė palyginti skirtingų šalių gestų kalbas. Spreadthesign.com – didžiausias internetinis gestų k. žodynas pasaulyje Kaip veikia gestų kalbos žodynas Spread the sign? Nemokama.	http://www.spreadthesign.com/lt

7. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

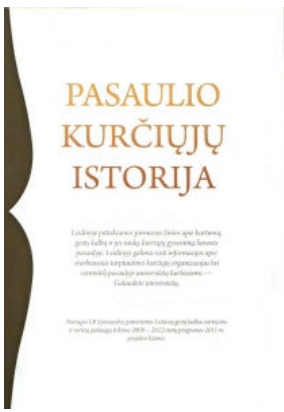
Šioje dalyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į literatūros ir kitų šaltinių sąrašus, reikalingus įgyvendinant bendrąsias programas. Pateikti šaltiniai apima įvairią dalykinę ir metodinę su skirtingomis dalyko temomis susijusią medžiagą.

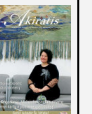
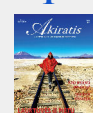
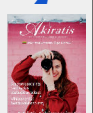
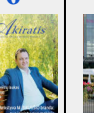
Nr.	Pavadinimas	Anotacija
-----	-------------	-----------

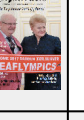
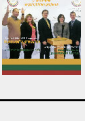
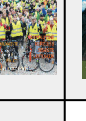
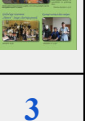
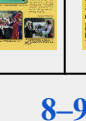
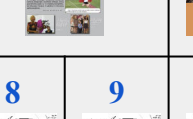
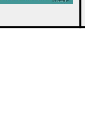
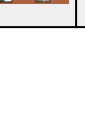
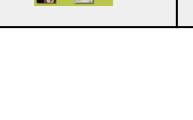
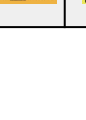
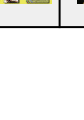
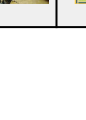
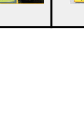
1.		Gestų kalba Lietuvoje 2015.	Šviečiamasis leidinys – faktais paremtas dokumentinis filmas „Gestų kalba Lietuvoje“. Leidiniu siekiama skleisti ir populiarinti lietuvių gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą, supažindinti visuomenę su lietuvių gestų kalbos vartojimo kultūra ir pokyčiais. Filmo tikslas – parodyti, koks buvo lietuvių gestų kalbos kelias nuo draudimo ją vartoti iki pripažinimo 1995 metais. Filmą galima žiūrėti čia .
2.		Gestų kalbos metamorfozės Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje / Surdologijos centras. – Vilnius : Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, 2018. https://www.youtube.com/playlist?list=PLthKPdxf9sS5YcG9klk2_3MnV6QNB4S6i	Šviečiamasis – interaktyvus faktais paremtas leidinys „Gestų kalbos metamorfozės Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje“, kuriuo siekiama supažindinti visuomenę su lietuvių gestų kalbos raida Lietuvos kurčiųjų draugijos istorijoje, tuo pačiu populiarinti lietuvių gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą. Interaktyvaus leidinio tematika apima gestų kalbos ištakas Lietuvoje, gestų kalbos raidą įvairiose srityse (socialinėje, politinėje, švietimo ir kt.). Leidinys parengtas rašytiniu ir vaizdiniu formatu bei išverstas į lietuvių gestų kalbą. Leidinys turi QR kodus, kuriuos naudojant kiekvienas turi galimybę matyti leidinio vertimą į lietuvių gestų kalbą. Vaizdo medžiagą turi galimybę pagal poreikį įjungti / išjungti titrus.
3.		Kompiuterinis lietuvių gestų kalbos gramatikos vadovėlis A. Barisevičius, A. Bražinskas, M. Danielius, T. Ivanauskas, L. Lazauskaitė-Ignatavičienė, N. Pivorienė, V. Pivoras, V. Salienė, 2008.	Šioje priemonėje aptariami pagrindiniai lietuvių gestų kalbos vartojimo, struktūros ir gramatinės raiškos dalykai, lyginant lietuvių gestų kalbą su lietuvių kalba. Tokiu būdu norima parodyti šių kalbų panašumus ir skirtumus. Vadovėlis skirtas kurčiųjų mokyklų vyresniųjų klasių moksleiviams, tačiau taip pat bus naudingas visiems, norintiems sužinoti daugiau apie lietuvių gestų kalbą.

4.		<u>Kurčiųjų kultūra</u> Teksto ir vaizdo medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, M. Kumžaitė. Medžiagą rengiant taip pat dalyvavo V. Pivoras. Montavo A. Bareikis. VšĮ Surdologijos centras, 2012. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje pristatoma kurčiųjų kultūra, remiantis pagrindiniais kultūrą apibūdinančiais kriterijais: vertybėmis, kalba, tradicijomis, normomis, tapatumu bei ypatumais (regimasis triukšmas, kurčiųjų aplodismentai ir pan.).
5.		<u>Kurčiųjų ugdymo istorija</u> Teksto ir vaizdo medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, M. Kumžaitė. Medžiagą rengiant taip pat dalyvavo V. Pivoras. Montavo A. Bareikis. VšĮ Surdologijos centras, 2012. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje pateikiama žinios apie kurčiųjų ugdymą, pradedant nuo kurčiųjų ugdymo užuomazgų Antikos laikais iki mokyklų kurtiesiems atsiradimo ir šių dienų. Apžvelgiamas religijų požiūris į kurtumą ir kurčiuosius, teisinė kurčiųjų padėtis Viduramžiais. Pateikiama informacijos apie kurčiųjų ugdymo metodus.
6.		<u>Lietuvių gestų kalbos pagrindai</u> M. Danielius, Vilnius, leidykla Andrena, 2004.	Vadovėlis skirtas aukštųjų mokyklų gestų kalbos specialybės studentams, tačiau jis bus įdomus visiems, norintiems daugiau sužinoti apie lietuvių gestų kalbos struktūrą.
7.		<u>Lietuvių gestų kalbos metodinė medžiaga surdopedagogams</u> Filmuotą medžiagą rengė: R. Bagdonaitė, A. Barisevičius, V. Stankutė - Komarovskaja, O. Pečiulienė. Montavo A. Bareikis ir V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2011. Išleido UAB Dizi.	Metodinė medžiaga skirta surdopedagogams, tik pradedantiems dirbti kurčiųjų ugdymo įstaigose arba silpnai mokantiems lietuvių gestų kalbą. Taip pat ji tinkama naudotis visiems kurčiųjų mokytojams ir auklėtojams. Priemonės tikslas – suteikti būtinus lietuvių gestų kalbos vartojimo pagrindus. Daugiausia dėmesio skiriama temoms, susijusioms su klasės aplinka ir ugdymo procesu.

8.		<u>Lietuvių gestų kalbos raida – praeitis ir ateitis</u>	Šviečiamasis leidinys – faktais paremtas informacinis filmas, kuriuo siekiama skleisti ir populiarinti lietuvių gestų kalbą ir kurčiųjų kultūrą. Jame išdėstyta lietuvių gestų kalbos raida, palyginami istoriniai faktai (praeitis) su dabartine situacija Europos ir Pasaulio kontekste, remiantis prisiminimais ir archyviniais dokumentais, pateikti filmuoti žmonių prisiminimai, pateikiami seni gestų kalbos įrašai iš asmeninių archyvų ir pan. Šviečiamasis leidinys apima šias temas: gestų kalba – visavertė kalba: stereotipai, patirtys, rekomendacijos; gestų kalbos politika: statusas, įteisinimas, informacijos prieinamumas; sociolingvistinė lietuvių gestų kalbos apžvalga: skirtingi variantai ir požiūriai; lietuvių gestų kalba: istorija, norminimas, žodynai; gestų kalba kurčiųjų ugdyme; gestų kalbos menas; gestų kalbos mokymas, populiarinimas ir renginiai; lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugos: vertimo paslaugų teikimo pobūdis iki vertėjų centrų įsteigimo, lietuvių gestų kalbos vertėjų rengimas, kvalifikacijos kėlimas, vertėjų centrų teikiamos paslaugos. Filmas pritaikytas tiek kurčiųjų, tiek girdinčiųjų bendruomenėms, nes jis įgarsintas lietuvių kalba, lietuvių gestų kalba bei titruotas. Filmą galima žiūrėti čia.
9.		<u>Lietuvos kurčiųjų istorija</u> Filmuotą medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, A. Mitkus, I. Pečiulytė, N. Pivorienė, L. Valytė, L. Voroneckaja. Montavo A. Bareikis ir V. Pivoras. VŠĮ Surdologijos centras, 2010. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje susistemintos žinios apie Lietuvos kurčiųjų ugdymo istoriją (1 dalis) ir apie Lietuvos kurčiųjų draugijos struktūros evoliuciją (2 dalis).

10.		Neįgaliųjų teisių konvencija Vertė į lietuvių gestų kalbą: L. Lazauskaitė-Ignatavičienė, V. Pivoras, M. Danielius. Rengė VšĮ Surdologijos centras, 2008. Išleido UAB Dizi.	Neįgaliųjų teisių konvencija yra 2006 m. gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų Organizacijos priimtas dokumentas. 2007 m. kovo 30 d. ją pasirašė ir mūsų šalies atstovė – LR socialinės apsaugos ir darbo ministrė. Pasaulio kurčiųjų bendruomenei tai ypač svarbus dokumentas, daugelį metų įtakojantis negalia turinčių asmenų gyvenimo kokybę.
11.		Pasaulio kurčiųjų istorija Filmuotą medžiagą rengė: D. Burkauskienė, T. Ivanauskas, L. Valytė, L. Voroneckaja. Medžiagą rengiant taip pat dalyvavo E. Ignatavičius, J. Sibik. Montavo A. Bareikis ir V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2011. Išleido UAB Dizi.	Leidinyje pateikiamos pirmosios žinios apie kurtumą, gestų kalbą ir jos raidą, kurčiųjų gyvenimą Senovės pasaulyje. Leidinyje galima rasti informacijos apie svarbiausias tarptautines kurčiųjų organizacijas bei vienintelį pasaulyje universitetą kurtiesiems – Galaudeto universitetą.
12.		Smulkieji kurčiųjų tautosakos žanrai Filmuotą medžiagą rengė: A. Bražinskas, A. Matulis. Konsultavo L. Lazauskaitė-Ignatavičienė. Montavo V. Pivoras. VšĮ Surdologijos centras, 2008.	Linksmos istorijos ir anekdotai lietuvių gestų kalba: <i>Aukso puodas, Burtininkas ir neįgalieji, Filantropas, Kavinėje, Kengūra ir turistai, Kirpykloje, Kurčia gorila, Kurčia kobra, Kurčias kareivis, Kurčias vairuotojas ir policininkas, Lažybos, Lektoriai, Liūtas, Medkirtys, Medžiotojas ir šernai, Motociklininkas, Padavėjas ir kurčiasis, Skenduolio maldos, Teroristai, Traukinyje.</i>

Lietuvos kurčiųjų draugijos mėnraštis „Akiratis“												
Metai	Leidinio numeris											
2022	1 	2 	3 	4 	5 	6	7	8	9	10	11	12
2021	1 	2 	3 	4 	5 	6 	7 	8 	9 	10 	11 	12

2020											–	–
2019											–	–
2018			–			–	–	–	–	–	–	–
2017					–			–	–		–	–
2016											–	–
2015							–		–		–	–
2014												–
2013												
2012												
2011												

8. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai

Šioje dalyje pateikiama užduočių skirtingiems pasiekimų lygiams, skirtingoms kompetencijoms ugdyti, įvairių poreikių mokiniams pavyzdžių.

5–6 klasės

Pamokos tema: Sinonimai. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais

Tikslas – supažindinti su sinonimo sąvoka, plėtoti mokinių žodyną, ugdyti gebėjimą surasti informaciją įvairiuose šaltiniuose.

Pasiekimai

Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia, atsako, reiškia savo nuomonę. (A1.3.)

Tinkamai vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Moka ištaisyti nurodytą klaidą. (B2.3.)

25.2. Kalbos pažinimas

25.2.3. Daugiareikšmiai gestai, jų santykis su lietuvių kalbos žodžiais. Homonimai, sinonimai, antonimai. Plėtojamas lietuvių gestų kalbos žodynas.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės: interaktyvi lenta, rašymo priemonės, vaizdo kamera.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

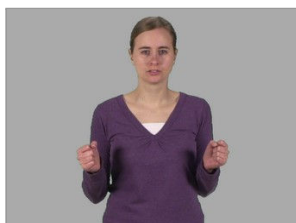
- Susipažįstama su *sinonimo* sąvoka.

LGK sinonimai	LK sinonimai
Skirtingos formos gestai, turintys tą pačią reikšmę.	Skirtingi žodžiai, turintys tą pačią arba artimą reikšmę.

1. **Absoliutieji** – tai tokie gestai, kurie žymi visiškai tą pačią sąvoką, pavyzdžiui, ŽIEMA turi 4 skirtingos formos gestus.

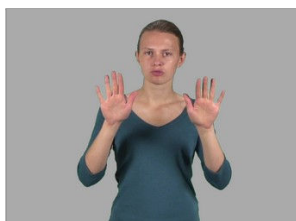
ŽIEMA-1

ŽIEMA-2

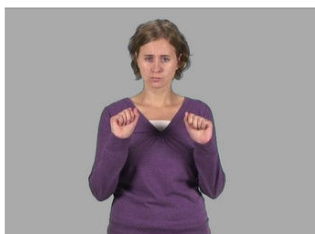

ŽIEMA-3

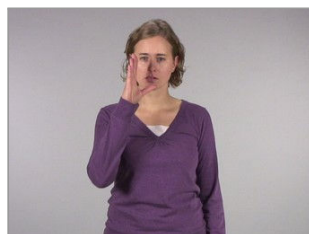
ŽIEMA-4

2. **Daliniai** – tai tokie gestai, kurių forma skiriasi, o reikšmė sutampa tik iš dalies, pavyzdžiui, GALĖTI ir PAJĖGTI.

GALĖTI

Pvz., tu gali mokytis.

PAJĖGTI

Pvz., tu pajėgsi mokytis universitete.

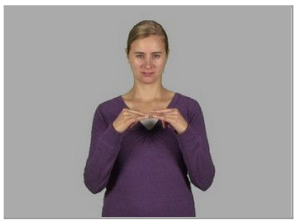
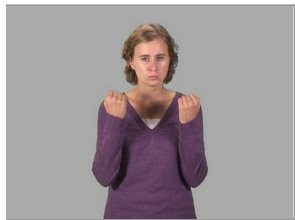
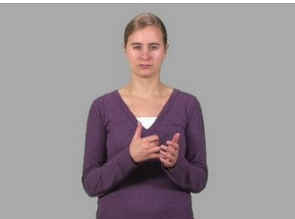
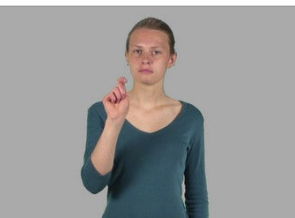
1. Skirtingi žodžiai, turintys tą pačią reikšmę, pavyzdžiui,

kiškis – zuikis,
draugas – bičiulis,
skanus – gardus,
žirgas – arklys,
kelias – vieškelis,
namas – troba,
balandis – karvelis.

2. Žodžiai, kurių reikšmė ne visai tokia pati, pavyzdžiui,

bėgti – lėkti – dumti.

- Kurios grupės gestai yra sinonimai?

a.			
b.			
c.			

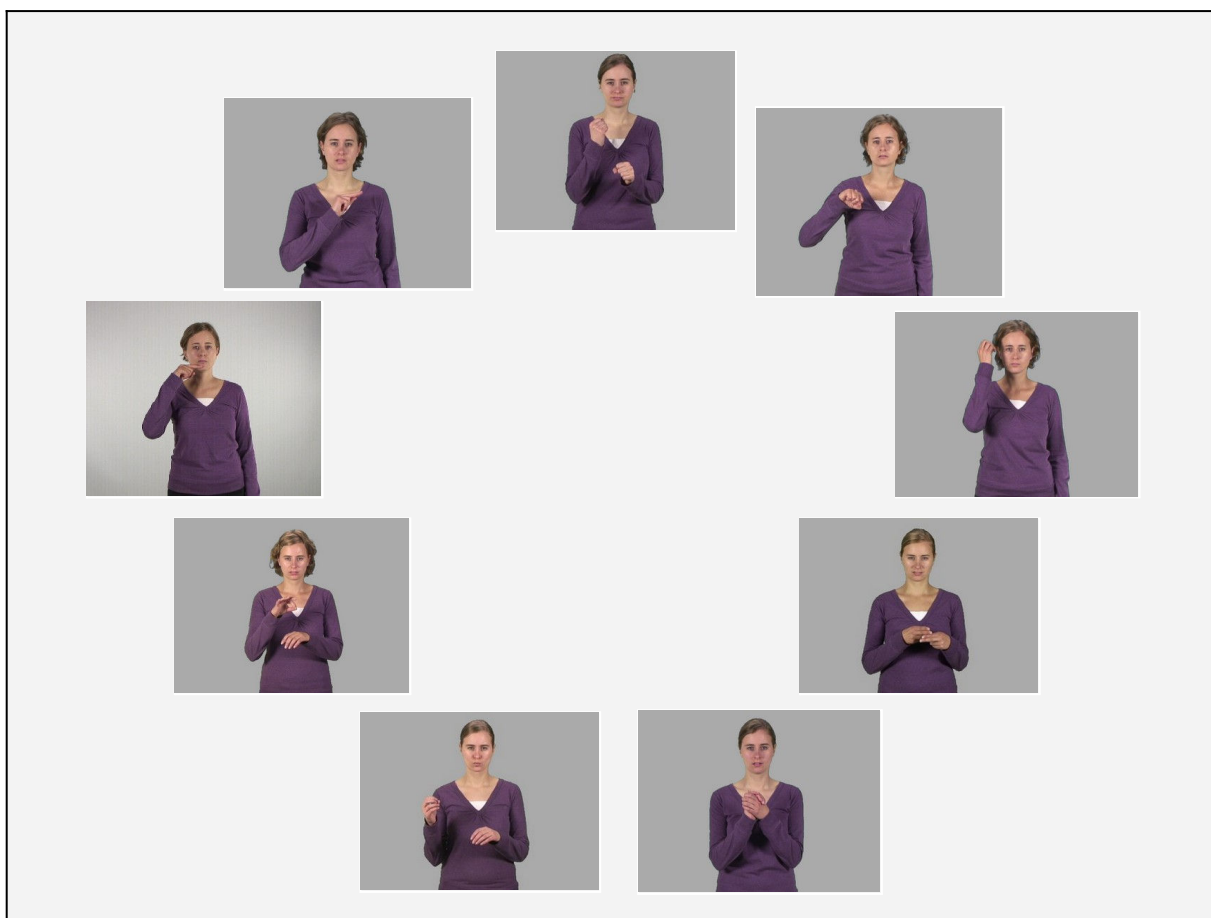
Pastaba:

Lentelėje:

- STALAS <http://gestai.ndt.lt/component/signs/10810-stalas-1> ,
GERTI <http://gestai.ndt.lt/component/signs/9853-gerti> ,
SUNKUS <http://gestai.ndt.lt/component/signs/13246-sunkus-2a>
- SVAJOTI <http://gestai.ndt.lt/component/signs/9147-svajoti-1> ,
PIEŠTUKAS <http://gestai.ndt.lt/component/signs/9457-piestukas> ,
OBUOLYS <http://gestai.ndt.lt/paieska?type=simple&word=obuolys&word2=>
- NUGALĖTI 1 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/11678-nugaleti-1> ,
NUGALĖTI 3 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/8602-nugaleti-3> ,
NUGALĖTI 5 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/11679-nugaleti-5> .

Atsakymas: c.

- Kiekvienas gestas čia turi savo sinonimą (gali turėti ir ne vieną), surask ir sujunk juos. (6 taškai)

Pastaba: Pagal laikrodžio rodyklę:

- 1 nuotr. - DIRBTI 1 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/15202-dirbti-2>
- 2 nuotr. - DRAUGAS 1 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/16458-draugas-1>
- 3 nuotr. - MOKĖTI 2 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/8838-moketi-2>
- 4 nuotr. - SIRGTI 1 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/10687-sirgti-1>
- 5 nuotr. - DRAUGAS 2 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/11337-draugas-2>
- 6 nuotr. - IŠMOKTI 1a <http://gestai.ndt.lt/component/signs/8979-ismokti-1a>
- 7 nuotr. - SIRGTI 2 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/10688-sirgti-2>
- 8 nuotr. - MOKĖTI 1 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/11985-moketi-1>
- 9 nuotr. - DIRBTI 2 <http://gestai.ndt.lt/component/signs/15202-dirbti-2>

Atsakymai: 1 ir 9; 2 ir 5; 3, 6 ir 8; 4 ir 7.

- 2 užduotis. Pateik po 2–6 sinonimus šiems gestams, esant poreikiui, pasinaudodamas lietuvių gestų kalbos žodynu tiek elektroniniu <http://gestai.ndt.lt/>, tiek spausdintiniu Lietuvių gestų kalbos žodynas (IV tomas). (24 taškai)

	Sinonimai
 AUTOBUSAS	

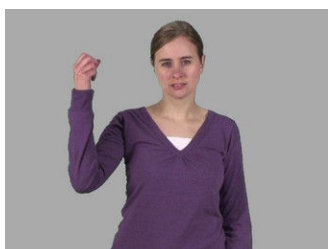
 RUDUO	
 EITI-PĒSČIOMIS	
 KELIAUTI	
 ATSARGIAI	
 NENORĒTI	
 SENOVĒ	

- 3 užduotis. Sugalvok 2–3 gestams sinonimų. (3 taškai)

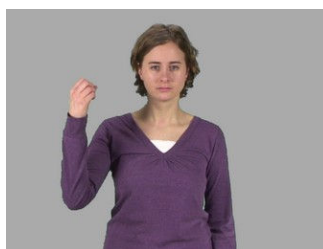
Pvz.: Gestui SAULĖ.

SAULĖ a

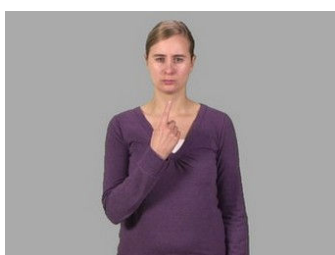

SAULĖ b

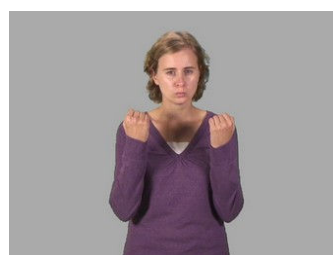

SAULĖ c

- 4 užduotis. Paaiškink, kuo skiriasi šie sinonimai SUNKUS. Pateik po vieną pavyzdį. (2 taškai)

SUNKUS 1

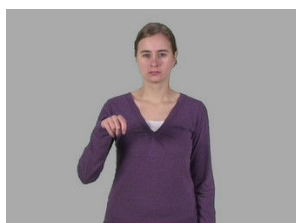
SUNKUS 2

- 5 užduotis. Savais žodžiais pasakyk, kas yra *sinonimai*. Kuo skiriasi LGK ir LK sinonimai? Pateik po 1 sinonimų porą LGK ir LK. (4 taškai)

Pvz., LGK –

VALGYTI 1b

VALGYTI 2

LK – Arklys – žirgas

Vertinimo kriterijai

Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–7 taškai	8–17 taškų	18–27 taškai	28–37 taškai
Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, atsako į mokytojo, bendraklasio klausimus. (A1.1.)	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia, atsako. (A1.2.)	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose klausosi, supranta pokalbio esmę, klausia, atsako, reiškia savo nuomonę. (A1.3.)	Dalyvaudamas įvairaus pobūdžio pokalbiuose tinkamai klausosi, supranta pokalbio esmę, tinkamai klausia, atsako, reiškia savo

nuomonę. (A1.4.)

Vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. (B2.1.)	Vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Padedamas ištaiso nurodytą gestą. (B2.2.)	Tinkamai vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Moka ištaisyti nurodytą klaidą. (B2.3.)	Tinkamai vartoja vienareikšmius ir daugiareikšmius gestus. Randa ir moka ištaisyti klaidą. (B2.4.)
Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį: padedamas paaiškina, kad kalba nuolat kinta. (B6.1.)	Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį: paaiškina, kad kalba nuolat kinta. (B6.2.)	Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį: paaiškina, kad kalba nuolat kinta, paaiškina gestų ir lietuvių kalbų statusą. (B6.3.)	Suvokia kalbą kaip socialinį ir kultūrinį reiškinį: paaiškina, kaip ir kodėl kalba nuolat kinta, paaiškina gestų ir lietuvių kalbų statusą. (B6.4.)

7–8 klasės

Pamokos tema: Komizmo raiškos būdai. Komiškų situacijų vaizdavimas.

Tikslas – supažindinti su *komizmo* sąvoka, ugdyti gebėjimą daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas, suvaidinti situaciją LGK pagal siužetinius paveikslėlius, vartojant erdvę, veido išraiškas, atliekant vaidmenų kaitą.

Pasiekimai

Atpasakoja tekstą nurodytu būdu (nuosekliai, glaustai, atrenkant), suformuluoja pagrindinę teksto mintį. (A5.3.)

Tinkamai pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (pažįstami adresatai: jaunesni, bendraamžiai, suaugusieji) ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali). (A11.3.)

Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę. (B1.3.)

Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti. (B5.3.)

Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio pagrindinę mintį, apibūdina veikėjus, nusako jų kūrimo būdus. Savarankiškai išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir juo teigiamas vertybes. (C3.3.)

26.3. Kurčiųjų kultūros pažinimas ir kultūrinė raiška

26.3.2. Literatūriniai bandymai. Kuriami įvairūs tekstai (realistiniai, fantastiniai, humoristiniai), atkreipiant dėmesį į kalbos ekspresyvumą įvairiose veiksmo situacijose. Komizmo raiškos būdai. Vaizduojamos komiškos situacijos.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės: interaktyvi lenta, veiklos lapai su situacijomis, vaizdo kamera.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Susipažįstama su *komizmo* sąvoka. Paklausinėjama, kas žino. Jei žino, pateikia pavyzdį gestų kalba.
- Stebimas vaizdo įrašas su veiksmo situacija gestų kalba, parodoma nuotrauka „Reklamos vaisiai“. Aptariama pagrindinė kūrinio mintis.

	
„Reklamos vaisiai“. Autorius Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.	https://www.youtube.com/watch?v=CXu7tN2etAE (žiūrėti nuo 1:16:52 iki 1:17:46)

- Pagal mokytojos duotą paveikslėlių seriją vienas iš mokinių bando pavaidinti situaciją (pasiruošimui skiriama iki 2 min.). Po to kitiems mokiniams rodomos 3 skirtingos paveikslėlių serijos. Mokinių prašoma atspėti bendraklasio situacijos vaidinimą iš šių 3 paveikslėlių serijų. (žr. veiklos lapus)

„Atnešė“

„Skrybėlė“

„Kempingas“

- Mokiniai savarankiškai nusifilmuoja 1–2 iš šių 3 paveikslėlių serijų pasirinktinai, padaro teksto visumą apibendrinančias išvadas.

Vertinimo kriterijai

Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
Atpasakoja tekstą. (A5.1.)	Atpasakoja tekstą, suformuluoja pagrindinę teksto mintį. (A5.2.)	Atpasakoja tekstą nurodytu būdu (nuosekliai, glaustai, atrenkant), suformuluoja pagrindinę teksto mintį. (A5.3.)	Atpasakoja tekstą nurodytu būdu (nuosekliai, glaustai, atrenkant), suformuluoja pagrindinę teksto mintį ir paaiškina ją. (A5.4.)
Pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą. (A11.1.)	Pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (pažįstami adresatai: jaunesni, bendraamžiai, suaugusieji) ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali). (A11.2.)	Tinkamai pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (pažįstami adresatai: jaunesni, bendraamžiai, suaugusieji) ir komunikavimo situaciją (oficiali ir neoficiali). (A11.3.)	Tinkamai pasirenka kalbinę raišką ir turinį atsižvelgdamas į adresatą (menkai pažįstami ir nepažįstami adresatai) ir komunikacinę situaciją (įvairios oficialios situacijos). (A11.4.)
Padedamas vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir	Vartoja gestus atitinkama veido išraiška, rodo ir	Vartoja taisyklingos formos gestus atitinkama veido	Vartoja taisyklingos formos naujus gestus (terminus) kartu

supranta pirštų abėcėlę. (B1.1.)	supranta pirštų abėcėlę. (B1.2.)	išraiška, tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę. (B1.3.)	atlikdamas atitinkamus lūpų judesius, normaliu tempu aiškiai vartoja gestus. (B1.4.)
Padedamas vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus. (B5.1.)	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus. (B5.2.)	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti. (B5.3.)	Vartoja sintaksinę funkciją atliekančius nerankinius elementus; naudoja erdvę įvairiems sintaksiniams santykiams reikšti. Palygina su lietuvių kalbos sintakse. (B5.4.)
Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas. Padedamas išsako savo įspūdžius apie kūrinį. (C3.1.)	Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio pagrindinę mintį. Naudodamasis netiesiogine pagalba išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir jo teigiamas vertybes. (C3.2.)	Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio pagrindinę mintį, apibūdina veikėjus, nusako jų kūrimo būdus. Savarankiškai išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir juo teigiamas vertybes. (C3.3.)	Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: aptaria gestų kalba pateikto kūrinio problematiką, pagrindinę mintį, apibūdina veikėjus, nusako jų kūrimo būdus. Savarankiškai išsako savo įspūdžius apie kūrinį ir juo teigiamas vertybes. Paaaiškina, kurios kūrinio idėjos asmeniškai priimtinos, kurios – nereikšmingos. (C3.4.)

Veiklos lapai

„Atnešė“

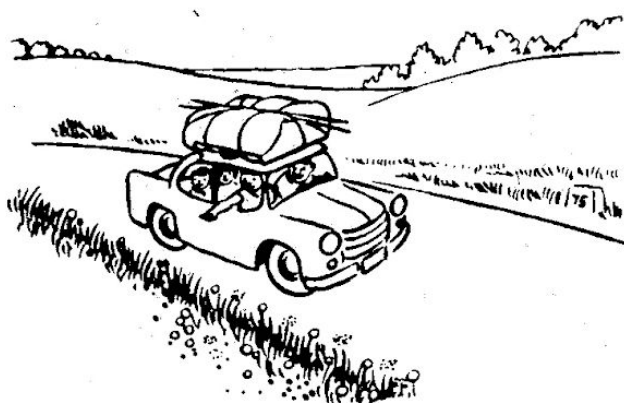

Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.

„Skrybėlė“

„Kempingas“

Herlufas Bidstrupas, „Bidstrup“, Vilnius, 1974.

9– 10 klasės

Pamokos tema: Gestų kalbos vertėjų paslaugos

Tikslas – susipažinti su gestų kalbos vertėjų paslaugų teikimu, paslaugų užsakymo taisyklėmis.

Pasiekimai

Tinkamai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Stebi ir koreguoja savo reakciją pokalbio metu, laikosi pagrindinių pokalbio etikos reikalavimų. Laisvai bendrauja padedant vertėjui, pasirenka situacijai tinkamą kalbinę raišką. (A2.3.)

27.1. Kalbos vartojimas

27.1.4. Stebimi filmai, bendruomenės renginiai, dokumentinės ir diskusinės televizijos laidos (ar vaizdo įrašai su vertimu) (objektyvumas ir neobjektyvumas, manipuliacijos kalba). Aptariamas turinys ir įvairių efektų naudojimo dėmė ir tikslingumas.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės: [lankstinukas](#).

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Skatinama naudotis pokalbio užmezgimo, bendravimo įgūdžiais, veiksmingai komunikuojant per gestų kalbos vertėją. Mokiniai dirba grupėmis netradicinėje aplinkoje, t.y. gestų kalbos vertėjų centre. Dalijami lankstinukai, kuriuose pateikta informacija apie gestų kalbos vertėjų paslaugas, kontaktai. Aiškinamasi, kokie yra vertimo iš lietuvių kalbos į gestų kalbą paslaugų teikimo būdai, kaip užsisakyti vertimo paslaugą, aptariamos informacijos LGK prieinamumo galimybės.

<https://www.facebook.com/LGKVC/photos/a.509095665854474/2383561928407829>

- Uždutis: išsiaiškinti ir pristatyti, kokie yra 2 pagrindiniai gestų kalbos vertėjų centro tikslai.
(1. plėtoti lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas kurtiesiems, gerinti šių paslaugų ir informacijos prieinamumą;
2. sudaryti sąlygas visuomenei ir kurtiesiems bendrauti gestų ir lietuvių kalba, plėtoti abipusę informacinę aplinką prieinamumą).
- Uždutis: 3–5 vertimo paslaugų užsakymo taisyklės.
(1. iš anksto registruotis: rašyti nurodytais telefonais sms žinutėmis, į elektroninį paštą, susisiekti per Skype ar užėti;
2. nurodyti savo vardą, pavardę, užsakymo datą, planuojamą pradžios ir pabaigos laiką, įstaigos pavadinimą, kurioje bus teikiama vertimo paslauga;
3. apibūdinti užsakymo pobūdį (interview, vizitas pas gydytoją, konsultacija, susirinkimas, paskaita ar kt.);
4. pateikti visą turimą papildomą informaciją (pvz., dalomąją medžiagą, prezentacijos skaidres, darbotvarkę ar kt.), kuri padės vertėjui pasiruošti;
5. pasikeitus užsakymo aplinkybėms iš anksto informuoti gestų kalbos vertėjų centrą).
- Uždutis: Kokiose srityse yra teikiamos gestų kalbos vertimo paslaugos? Išvardinti bent 5 sritis. (švietimas ir kultūra, medicina, valstybinės įstaigos, socialinė rūpyba, finansai ir kt.).
- Skiriama namų užduotis: parengti vaizdo pristatymą apie vertimo paslaugas (kokie yra vertimo iš lietuvių kalbos į gestų kalbą paslaugų teikimo būdai, kokiose kasdienėse situacijose bendraujama naudojantis gestų kalbos vertėjų paslaugomis, kokios televizijos laidos verčiamos į LGK ir pan.).

Vertinimo kriterijai

Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
0–2 taškai	3–5 taškai	6–8 taškai	9–10 taškų
Užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Bendrauja padedant vertėjui. (A2.1.)	Užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Bendrauja padedant vertėjui, pasirenka kalbinę raišką. (A2.2.)	Tinkamai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Stebi ir koreguoja savo reakciją pokalbio metu, laikosi pagrindinių pokalbio etikos reikalavimų. Laisvai bendrauja padedant vertėjui, pasirenka situacijai tinkamą kalbinę raišką. (A2.3.)	Tinkamai ir tiksliai užmezga, palaiko ir baigia pokalbį oficialioje situacijoje su pažįstamais ir nepažįstamais asmenimis. Stebi ir koreguoja savo reakciją pokalbio metu, laikosi pagrindinių pokalbio etikos reikalavimų. Laisvai bendrauja padedant vertėjui, pasirenka situacijai tinkamą kalbinę raišką, numato galimas bendravimo strategijas keičiantis situacijai. (A2.4.)